

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 26 (27)

TORONTO, Ontario, 1950 m. BIRŽELIO (JUNE) mėn. 29 d.

Kaina 10 c.

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian R. C. Society of Canada.
Authorized as Second Class Mail
Post Office Department, Ottawa

SAVAITRAŠTIS
Lėdija Kamados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto,
Ont. Canada

Rikiuokitės ir pasišvęskite!

Drąsus yra žygis pradėti šiandien katalikiškosios akcijos darbą naujame krašte, naujose sąlygose. Drąsus ypač dėl to, kad daugelis tautiečių šio sąjūdžio dar nesupranta. Įtarimai, nepasitikėjimas, nepalankumas iš vienos pusės ir nesupratimas, nesidomėjimas, inertškumas iš antros, lydės šį darbą jau pačioje pradžioje. Vieni baiminsis paties katalikiškumo, kiti akcijoms — kažkokios katalikų "smogiamosios" jėgos prieš kažką, — treti naujo susiorganizavimo. Paprastas žmonių galvojimas tokiuose reikšminguose įveiko politinių tikslų. Tokio galvojimo gaud bus ir pas gerus katalikus, išaugusius kitose politinėse sferose. Kažkodėl katalikiškoji akcija laikoma ateitininkų ar krikščionių demokratų monopolium. Ištikrųjų katalikiškoje akcijoje dalyvauja visi katalikai. Aktyvūs politikai, tiesa, ir šį darbą nekviečiami. Pop. Pijaus XI — katal. akcijos kūrėjo valia buvo, kad ši akcija išliktų šalia ir virš politikos.

Katal. akcija kartais suprantama kaip nauja organizacija. Ji tačiau nėra tik organizacija. Katal. akcija yra dvasinis, kultūrinis, socialinis, labdarinis pasauliškų apsišvietimų. Tai katalikų dalyvavimas krikščioniškojo gyvenimo kūrime, puoselėjime, ugdyme. Šitam veikimui organizacija nėra esminė būtinasis dalykas. Katalikas gali apaštalauti ir nedalyvaujdamas organizacijoje. Gali jis krikščionišką gyvenimą kurti ir būdamas kitose organizacijose. Tačiau turėti kokį nors centrą katalikiškosios akcijos darbams skatinti, gilinti, jiems derinti yra būtina. Būtina apjungti visas rinktines, apaštalavimui tinkamas jėgas, jas ugdyti, joms uždavinius paskirstyti. Štai kodėl reikia rikiuotis, organizuotis. Tačiau ir susiorganizavus svarbiau yra pasišvęsti, savo jėgas įglaudinti tiesos ir gėrio tarnybai. Asmeniškoms pastangoms, iniciatyvai, pasiaukojimas ir sugebėjimas čia daugiausia vertintinas. Organizacija šito nepakeis ir neatstos. Priešingai, organizacijos tikslas yra, kiek galima daugiau ugdyti šį asmenišką žmonių įsijungimą į apaštalavimo darbus.

Apaštalavimas yra senas kaip ir pati krikščionybė. Jis priklauso prie būtinų krikščionybės uždavinių. Pastaraisiais šimtmečiais šios pareigos supratimas žmonėse buvo lyg išblėšęs. Ligi šiandien katalikas inteligentis kartais galvoja, kad tiesioginis Kristus darbas jam nepriklauso. Jis tariasi pasitaręs naujais kunigui arba už jį dirbąs, jeigu jam tenka atlikti religinio ar dorinio apaštalavimo darbą. Tuo tarpu pasauliškio nepakeis joks kunigas šeimoje, mokykloje, visuomenės gyvenime. Pagaliau pasauliškis taip pat yra kunigas tam tikra prasme. "Jūs esate išrinktoji giminė, karališkoji kunigystė, šventoji tauta, įsijautieji žmonės, kad skelbtumėte dorybes to, kurs pašaukė jus iš tamsybės į savo įstatymų šviesą" (1 Petr. 2, 9). Dėl to "ir jūs prisidėkite

(prie Dievo pažadų vykdymo) su visu rūpestingumu..." (2 Petr. 1, 5). Tai, ką Kristus pasakė "savo apaštalams ir mokiniais, būtent — Eikite ir mokykite! liečia ne tik kunigus, bet ir visus krikščionis. Vadinasi, nelaukite, kol pas jus ateis kiti, įieškokite tu, kurie alksta tiesos ir šviesos. Nelaikykite tiesos lobių paslėpę savyje — mokykite, skiepykite dieviško gyvenimo atžalas pagoniškam ir supagonėjusiam pasauliui.

Modernioji pagonybė šiandien yra gili ir grąsi. Vienur ji civilizacijos patogumų ir gyvulinio instinkto persotinimų pagraužta. Kitur — laukiniškai žiauri, karininga, pavergianti, kitus naikinanti. Vienur piktas savaimis keroja kaip pūvančiojo balo gyviai, kitur jis kovingai primetamas iš viršaus. Būtų tai nusikalstamas, jei tie, kurie tiesą ir gėrį išpažįsta, tylėtų, ramkai sudėję lauktu, leistų blogiui visiškai įsigalėti. Jeigu krikščionybė savaime kiekvieną savo narį įpareigoja kovoti su blogiu savyje ir savo aplinkoje, tai šiais laikais ji skatina organizuotą jam pasipriešinimą. Tai prasme katalikiškoji akcija šitai kovai duoda pritaikytas formas, priemones ir naujus kovotojus. Plikto grėsmė šiandien yra visuotinė, dėl to ir atsakymas visų gerųjų žmonių turi būti visuotinis ir vispusiškas. Reikia aiškaus, patrauklaus, simpatingo ir drąsaus krikščionybės išpažinimo visose gyvenimo srityse. Reikia nešti meilę ten, kur klesti neapykantai, atlaidumui — kur yra neteisybės, tikėjimui — kur abejonė, viltį — kur nusiminimas, šviesą — kur tamsumas, džiaugsmą — kur liūdesys, taiką — kur nesantaika. Reikia entuziazmo ir tikėjimo, kad atgavinti beprasmybės, nevilties ir pikto prievartos sulaužyti žmogų.

Tiems, kurie dar abejoją katalikiškosios akcijos reikalingumu, atsakymas tegali būti vienas: įsitikinkit! Prieš joki žmogų, kaip asmenį, nieks nesikėsins atgėžti ginklų. Katalikiškosios akcijos apaštalai pirmiausia turėtų būti priešai sau patiems, nes blogį jie ravės iš savęs ir savosios aplinkos. Piktžolių pakankamai yra mūmyse pačiuose, ir mes būtume veidmainiai, jei sakytume, kad jau esame tobuli ir, va, dabar einame kitų tobulinti. Tačiau mes nesame tie viduramžio ir vėlesnių laikų sektantai, kurie vengdami išpažinti tiesą ir skelbti gėrį tik dėl to, kad patys esame silpni, klystę, nusidedę. Krikščionybė nėra viršmogių religija, bet silpnųjų, kurie Dievui padedant ir paties stengiantis gali pasidaryti tvirti. Gera daryti gali visi, net ir silpnieji. Katalikiškoji akcija nori tat visus mobilizuoti šiai gerai kovai. "Tam, kas moka daryti gera ir nedaro, yra nuodėmė" (Jok. 4, 17).

Rikiuokitės ir pasišvęskite! — šiais didžio lietuviu arkivyskupo Matulevičiaus — Matulevičiaus žodžiais linkiu Jūsų suvažiavimui pradėti istorinį žygį.
Stasys Yla.

SVEIKINAME

Katalikų veikėjus, susirinkusius aptarti svarbiųjų Katalikų akcijos reikalų. Dieviškoji Apvaizda tegloboja Jūsų pasiryžimus.

Korejoje prasidedo karas

Pereitos savaitės pabaigos dižiausias įvykis buvo sekmdienio anksytvą rytą prasidėjęs karas Korejoje. Dar tik prieš savaitę Japonijoje viešs senatorius Dulles pareiškė, kad organizuotoji komunistų pajėga šiuo metu dar nesanti pavojinga. Pavojų sudarą tuo tarpu tik penktųjų kolonų komunistai, kurie stengiasi visokiomis priemonėmis pagrobti valdžią pasaulio kraštuose. Tarytum, "pa iliustruodama" šį Dulles teigimą, bolševikinė Korėja, remiama Sovietų Sąjungos, pradėjo puolimą pietų Korejos, buvusios anksčiau okupuotos amerikiečių ir tik neseniai teišrinkusios naują parlamentą. Puolimas buvo nelauktas ir sukretė visą pasaulį ir iš visur pareiškiamą, kad šis įvykis bus pats sunkiausias JTO nuo pat 1945 m. Tą pačią dieną suaukta Saugumo Taryba užpuolimą pasmerkė ir nutarė imtis sankcijų — nuo ūkiniu iki kariniu imama. Š. Korėja įpareigojama tuojuo sustabdyti karo veik-

mus ir išvesti kariuomenę iš P. Korejos teritorijos. Betgi karo veiksmams vyksta toliau ir pavojus gresia ir krašto sostinei Seoul. McArthur tuojuos pat pradėjo teikti pagalbą, suorganizavo "oro tiltą" iš Japonijos, tačiau teikiama tik medžiaga, bet nesuūnčiama žmonių. Ir i lėktuvus sodinami korejiečiai. Tuo tarpu pranešama, kad partiuose puolantiųjų tankuose randami rusai. Antradienio žinios praneša, kad komunistų jėgos atmuštos. O svarbiausias ir pasaulinės reikšmės įvykis yra tos dienos prez. Trumano įsakymas JAV 7-iam laivynui ir oro pajėgoms atvirai paremti užpuolimą kraštą. McArthuras praneša, kad pasisūnė 277000 ir šio patvėms įsakymai paskelbti po Aukštųjų karo vadų ir abiejų partijų politikų posėdžio Vašingtone. Nutarimas paremtas Saugumo Tarybos kvietimu visiems eiti — nuo ūkiniu iki kariniu imama. Š. Korėja įpareigojama tuojuo sustabdyti karo veik-

ta budėti ir sutrukdyti galima kom. Kinijos bandymą puliti Formozą. Beabejo ryšy su tuo Hong Konge viešėjęs JAV laivyno dalinys jau išplaukė "nežinoma kryptimi". Įsakytia sustiprinti ir Filipinų pajėgas. Pasauly pakvipo paraku. Dabar viskas priklauso nuo Maskvos. Ligi šiol ji dar tepasiskė tik dėl Saugumo Tarybos nutarimo, ji paskelbdama nelegaliu. Manoma, kad Maskva savo jėgas atšauks. O jei ne, išeitis tebutų viena — karas.

St. Laurent vyks į Vašingtoną

Kaip pranešama iš Ottawos, premjeras St. Laurent vyks pasimatyti su prezidentu Trumanu. Data dar nenustatyta, bet greičiausiai apie rugpjūtio mėn. Pagrindiniai klausimai, dėl kurių bus kalbama, bus gynybos reikalai ir St. Laurence upės pritaikymo okeaninei laivybai klausimai. Šis projektas buvo sutartas dar prez. Roosevelt ir Kanados premjero Mackenzie Kingo, bet neįvykdytas dėl to, kad Roosevelt negalėjo nugalėti pasipriešinimo sauskelių kompanijų. Atlanto uostų ir nuo upės tolimesnių geležies pramonės gamyklų. Mat, šiuo keliu būtų pigiau transportuojami didžiųjų ežerų rajonų pramonės gaminiai. Uostai ir kiti keliai, o taip pat šio kelio nepasiekiant išvartų vokiečių turtą. Kremlius, matyt, nusprendė dovomis prisirišti lenkus ir čekus, bet ne vokiečius. Komunistinės vyriausybės vardas vokiečių aktyse po to beabejo dar labiau kris.

— OTTAWA. — Parlamente svarstomas įstatymas, suteikiant pilnas balsavimo teises indėnams. Įneštas įstatymo projektas, suteikiant balsavimo teises federaliniuose rinkimuose eskimams: 4000 šiaurės Vakarų srityse ir 1000 Labradoro, prisijungusiam pernai su Newfoundland.

Rytų Vokietija visiems "nuolaidi"

Kremlius komunistų laimėjimu Vokietijoje, matyt, netiki. Neseniai Rytų Vokietijos vyriausybė oficialiai pripažino Lenkijai Oderio — Neisės sieną, o per eilą savaitę Čekoslovakijos naudai atsižadėjo bet kokio atlyginimo už iš Sudetų krašto išvartų vokiečių turtą. Kremlius, matyt, nusprendė dovomis prisirišti lenkus ir čekus, bet ne vokiečius. Komunistinės vyriausybės vardas vokiečių aktyse po to beabejo dar labiau kris.

Savaitės įvykiai

Sugriuvo Prancūzų vyriausybė. Nesutarus alų padidinimo klausimu, G. Bidault vyriausybė negavo parlamento pasitikėjimo ir atsistatydino. Prezidentas V. Auriol naują vyriausybę pasiūlė sudaryti radikal-socialistui buvusiam premjerui Queuille. Šio pastarojo nuomone betgi partijų nesutarimai esą per dideli, jis abejojęs savo pastangų sėkmingumu. Jis dėl to tik apsiėmęs išaiškinti padėtį. Galimas dalykas, kad teks net naujus rinkimus skelbti. Vyriausybės krizė Prancūziją ištiko labai nepatogiu momentu — tebevykstant ūkinei konferencijai dėl vad. Schumano plano ir Korejos karo išvakarėse.

Žemės reforma Italijoje

Jau galutinai nutarta. Vyriausybė perima žemės reformos fondą 2.650.000 akrų žemės, kurie bus išdalinti bežemiams.

VLKCo delegacija — pirm. prel. Krupavičius, prof. J. Brazaitis ir min. V. Sidzikauskas — birželio 15 d. ovu o priimti J. Šv. Pijaus XII ypatingoje audiencijoje mažojo sosto salėje, kur paprastai priimamos valstybių vyrų delegacijos. Audiencijos metu J. Šv. buvo įteiktas memorandumas. Audiencijai baigiantis, prel. Krupavičius paprašė palaiminti vargstančius, kenčiančius ir išblaškytus lietuvių tautos vaikus. J. Šv. teikdamas palaiminimą, atkartojo visus šio prašymo žodžius. Delegacija birželio 16 d. išvyko į Vokietiją.

Arabi suskilo

Arabų Lygos 5 nariai — Egiptas, Sirija, Libanas, Saudi Arabija ir Jemenas — pasirašė savitarpinės pagalbos ir ūkinio bendradarbiavimo sutartį. Tuo tarpu Jordanas ir Irakas liko už šio bloko ribų. Beabejo tai akcija prieš Jordaną, kurio karalius Abdullah visus apstatė, pasigrobdamas didelę dalį Palestinos ir tebesvajoją apie arabų imperiją, o Irakas laikosi su juo ir abu naudoja D. Britanijos globą.

— Dėl Japonijos komunistų sąvaznyų sovietų atstovas sąjungininkų komisijoje pareiškė protestą ir reikalauja, kad McArthur juos atšauktų. Esą tai priešinga Potsdamo susitarimui ir sąjungininkų komisijos nutarimui Japoniją sudemokratinti.

Kur Višinskis?

Nuo to meto, kai buvo pranešta, kad kalbėjosi su Trygve Lie gegužės 18 d., Višinskio vardas nebuvo paminėtas nei, per Maskvos radio, nei spaudoje. Diplomatai spėlioja, kad jis esąs užimtas kokiu nors specialiu uždaviniu arba išvykęs į kurį satelitų kraštą, arba serga, arba nušalintas.

— BRIUSELIS. — Iš parlamento sluoksnių pranešama, kad karalius Leopoldas į Belgiją grįšįs greičiausia liepos 21 d., Belgų tautos šventėje.

Lietuviai ir ukrainiečiai prie Nežinomojo Kareivio paminklo Toronte birželio 18 d. (Gr. praviso Nr. 1 ir 8 psl.)

Tėviškos žiburiai

THE LIGHTS OF HOMELAND
SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Redakcinis Kolektyvas
Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje \$3, JAV — \$3 amerikoniški, Australijoje, Pietu Amerikoje ir kitur — \$4 amerikoniški, pusei metu — Kanadoje \$2, visur kitur \$2,50. Atskiras nr. 10 ct.

Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas AD 4265

Mūsų kovos prasmė

Mūsų kova dėl nepriklausomybės atgavimo, kova dėl tautos teisių ir skundas pasauliui, beldimasis į pasaulio sąžinę vyksta ne iš inercijos, ne dėl to, kad taip jau įprasta, bet yra sąmoninga kova. Didžiąsias tautos skriaudas ir neteisības kiekvienas doras lietuvis pergyvena visa savo širdimi, visa savo būtybe. Tačiau ne retam dažnai į širdį įsimeta desperacijos šauklys, neviltingas kirminas. Mes tokie maži ir nepajėgūs, o tautą sukauštes ir edąs slibinas toks milžinas. Ypač daug kam tokios mintys lenda į galvą skaudžiuju sukakčių progomis. Štai jau paminiom krašto okupacijos dešimtmetį ir metų sukaktį nuo tautos masinio naikinimo pradžios. Kiek per tą laiką aukų sudėta, kiek kančių iškenčėta ir širdgelos patirta, o rezultatų dar nematyti. Tauta naikinama ir ne mes vieni pradėdam būkštauti, kad Lietuvoje po kito dešimtmečio gali nebekiti lietuvių...

Beabejo, tai skaudi, bet reali galimybė. Tačiau dėl to negali atbukti nei mūsų budrumas nei susilpnėti kovingumas. Tautos kartais amžiais kovoję ir ištvėrę. Patria auku, be ištvėrę. Ištvėrę ir lietuvių tauta. Vilys juo didesnės, kad šioje kovoje mes ne vieni. Paveręta ir kankinama yra beveik pusė Europos. Bolševistinio imperializmo slibino nagai turi suardę Europos gyvenimą ir graso tuo pačiu visam pasauliui. Dėl to tai mūsų pusėje yra ne vien 120 milijonų paverętųjų, ne vien visa Europa, bet visas pasaulis. Juk šiandien niekas — be pačių bolševikų — Rytų Europos padėties nelaiko normalia. Visi žino, kad sprendimas artėja. Tad kodėl mes turėtume nesijaušti stiprūs. Ne mes vieni kovojame, bet visas pasaulis grumiasi. Grumiasi, kad ir ne apie mus galvodami, bet už mūsų reikalą. Mūsų uždavinys yra tik išsikovoti sau tinkamą vietą šitame fronte, išsikovoti, kad būtume pripažinti veiksmu ir sąjungininku. Mūsų propaganda šito ir siekia. Tik nebūkim per daug kuklūs — mes ištikrųjų ir esame veiksnys. Visa Lietuva yra veiksnys, nes per ją eina susistekimo linijos ir didžiąsias sovietų karines bazes Rytprūsiuose, o iš dalies Pomeranijoje. Tiesa, tai yra didelė grėsmė mūsų tautai, kuri savo atsparumą bolševikiniam okupantui jau įrodė, bet kartu ir didelės reikšmės faktas antibolševikinio fronto organizatoriu akyse. Ar mūsų tautai šis faktas atneš daug naujų kančių, ar sukurs jai patogią padėtį savo interesams apdrausti, priklausius nuo to, kaip ilgai visa tai užtruks.

Kritišku momentu okupantas gal nebesitenkins "liaudies priešais" paskelbdamas tautos didelę dalį, jis gali visą kraštą, visą tautą paskelbti "vakarų imperializmo" samdiniams, sovietinės santvarkos išdavikais ir gali ryžtis ją visą nušauti nuo tėviškių žemelės. Šturpą kelia šitokia išėtis. Tačiau nemanykite, kad tai būtų taip lengvat

įvykdoma. Panašaus likimo sulaukė žymiai mažesnės inguštų ir čečėnų tautelės, tačiau jos dar ir šiandien, jau ketveri metai, tebekovoją.

Mūsų tautos atsparumas jau amžiais išbandytas. Ji jau daug kovojo. Nepražuvo sunkiais laikais, būdama nesąmoninga, tad juo labiau gerų vilčių gali turėti dabar, kada ji yra pasiekusi aukščiausio sąmoningumo laipsnio. Ji niekad nebuvo taip sąmoninga, kaip dabar.

Didžiąją kovos naštą neša tėvynėje likusieji, bet ir ant išėivijoje bei tremtyje esančių pečių taip pat gulda didelę atsakomybę. Išėiviai ir tremtiniai yra tos pačios tautos dalis ir bendros kovos dalyviai, kovotojai to paties fronto, tik kitokiomis priemonėmis. Jei ten kovojama su kruvinomis aukomis, tai čia tik propaęandos priemonėmis. Čia jų naštos palengvinti negalima, tačiau kovos išėičiai ir ši kova gali būti nemažiau naudinga.

Mūsų reikalas yra kovos įtampos neatleisti, bet ją dar labiau suaktyvinti, nes pasaulio tarptautiniai horizontai vis labiau ir labiau įstėja. Kai renkami faktai, rikiuojamos įėigos ir daromi projektai, mūsų reikalas neturi būti užmirštas. Jis turi būti įpintas į visą jų pynę.

Kiekvienas tautos kančių ir savojo likimo prisiminimas mums skaudus, bet jis neprivalo iššaukti desperacijos. Mums reikia tik aiškios linijos. Reikia visą problemą, bei jos santykį su kitomis šio meto problemomis patiemis gerai perprasti ir atitinkamai ją perteikti kitiems, nuo kurių daug kas priklausys. Tie, kurie kasdien grumiasi su priešu rizikuodami savo gyvybe, šito padaryti negali. O kad šito reikia, abejonių negali būti. Tam tad turi būti įkintytos visos mūsų intelektualinės pajėgos ir materialiniai išėktai.

Taigi ir visi mūsų minėjimai, visi pasirodymai ir raštai turi giltis prasmės. Reikia tik, kad viskas vyktų tikslingai, eitų į vieną taikinį.

Vokiečiams tarnavę ukrainiečiai

Kanados ukrainiečių spauda džiūgausi, kad po ilgų klabeimų ukrainiečiai, tarnavę specialiuose daliniuose prie vokiečių kariuomenės, galės atvykti į Kanadą tomis pat teisėmis ir tokia pat tvarka, kaip tremtiniai, t.y. į žemės ūkius ir pagimines. Pirmoje eilėje tai bus "Haličina" diviziono kariai. Esą, jų nenaciškumą įrodąs faktas, kad vos tik susidūrę su JAV kariuomene, jie pasidavė belaisvėn ir buvo nugabenti į Angliją, kur netrukus buvo paversti civiliais darbininkais. Įdomu, kad įvažiuojantiems nerelkės nei apklausinėjimo bei individualių įrodymų. Visi jie pripažinti ne naciais. Vyriausybėje jų reikalą taip labai stropiai gyvėnė ukrainiečių kilmės atstovas Decore.

Dėl šių karių išgelbėjimo ukrainiečiai yra daug varę. Jiem atsidūręs belaisvėje, Sovietų

JAV kariniai pasiruošimai

Šio kongreso sesijos metu pakartotinai svarstytas JAV karinis saugumas. Karo specialistai kongresui nurodė, kad JAV apsiginklavimas nebūsiąs tinkamoje aukštumoje ne vien šiais, bet ir ateinančiais metais.

Kai Louis A. Johnson, krašto apsaugos ministeris, ramino, kaę JAV nedidelis karinis branduolys, oro laivyno apsaugoje, esąs užtekinai veiksmingas karo netikėtumams sutikti, gen. Omar N. Bradley, prie uždarydurų, padarė JAV karinės anatomijos analizę. Ten primygtinai rodinėjo, kad JAV kariuomenė nebūsiąnti pajėgi netikėtą užpuolimą sulaukyti, bet ir tinkamai pasitraukti iki krašte bus pravesta mobilizacija. Suglausti generolas pareiškė: "Sausumos, oro ir jūrų mūsų karinės pajėgos nėra užtektinos visuotiniam kare. Mes negalime laukti žymaus pagerėjimo šiais ir net 1951 m."

Santarvės parama

Jei karas iškiltų, tęsia Bradley, JAV drauge su santarvinurėtų užtekinai pajėgų karą laimėti. Ši prielaida tačiau nesudaro rimto pagrindo karines pajėgas tvirtinti ir daryti pažangą apsiginklavime.

Europoje, per pastaruosius metus karinėje srityje yra padaryta didelė pažanga. Jei JAV ir toliau apsiginkluosiančios, turinti laiko, — vakarinė Europa, bendradarbiaujant su Šiaurinio Atlanto santarvininkais, galinti būti ginama.

Iš paskelbtų duomenų susidaro įspūdis, kad konferencijoje buvęs sutelktas dėmesys į apsaugą nuo povandeninių laivų ir lėktuvų.

Sovietų didelė povandeninių laivų statyba ir lėktuvų tobulinimas karo atveju gali sudaryti rimtą pavojų JAV. Jau prieš

pusmetį buvo spaudoje išvardyti 95 miestai JAV, kurie dėl jų svarbos gali būti sovietų lėktuvų bombarduoti. Povandeniniai laivai gali pažeisti ne vien JAV uostus, didmiesčius, bet ir padaryti žymių nuostolių jūrų transportui.

JAV dar nebuvo taip pasiruošusios

JAV gynybos ministeris Louis A. Johnson patikino kongresui, kad praėityje niekada JAV nebuvusios taikos metu pasiruošusios, kaip nūdien. Karo pramonė racionaliausiai gaminantį karo reikmenis. Už tą patį dolerį dabar pramonė daugiau ginklų pagaminanti, kaip anksčiau. Karo reikalams užteksią 13 bil. dol. ir nei cento nebūsią prašoma. Jam tą pareiškimą darant kongresas svarstė eilę papildomų karo kreditų imtinai Harry S. Truman prašytų 1.22 bil. dol.

Johnson nuomone kariuomenė yra pati stipriausia. Oro laivynas yra tokio pat laipsnio paruoštyje, kaip 1945 m. Kariuomenės vadovybės centralizavimas ir karo kreditų taupymas esą priderinti nūdienei padėčiai.

Tuodu pareiškimu vienas kitam neprieštarauja. Bradley remiasi grynai kariniais samprotavimais, jei netrukus JAV tektų stoti karam prieš sovietus. Tuo atveju jis laiko JAV nepasiruošusias ypač gamybiniu požiūriu. Žiniomis pastekiančiomis viešumą, JAV dabar yra sutelkusios visą energiją į tyrimus ir įvairių naujų ginklų modelių ruošimą. Kairurios pramonės šakos esančios ispėtos persitvarkyti karinei gamybai, o kitos — dar pradėjusios darbą.

Johnson tvirtinimas, kad JAV kariuomenė taikos metu nėra

buvusi tokiaame aukštame laipsnyje taip pat atitinka tikrovę. Tačiau ar šiandienykštė JAV kariuomenė būtų pajėgi atsispirti sovietams Europoje ir kituose frontuose? Šiuo atveju, rodo, Bradley stovi žymiai arčiau tiesos. Sovietų nereikia pervertinti, bet taip pat būtų klaidinga juos nedavertinti, ypač kai apstybė vokiečių mokslininkų jiems talkininkauja ir yra pagrobė rytinės ir vidurio Europos, pav., Čekoslovakijos pačią moderniškiausią karo pramonę.

Sovietų karinis pasiruošimas

Sovietai skiria apsiginklavimui astronomines sumas. Ten nereikia parlamentuose ginčytis mokesčių ar karinio biudžeto klausimais. Pusbadis sovietų gyventojas kasmet turi pasirašyti mėnesinio atlyginimo valstybės paskolą, kuri taip pat naudojama apsiginklavimui. Iš sovietų ateinančiomis žiniomis sovietuose svarstomas visuotinės žmonių ir ūkiškos mobilizacijos klausimas. Atėjus valandai, nors chaotiškai, bet gali būti masė pastatyta ant kojų ir išsiųsta kariuoti.

Ateinančiomis dienomis ir JAV Valstybės kviečia ekspertus tartis dėl visuotinės mobilizacijos, ypač pramonės srityje. New Yorke, Astor viešbutyje vykusiame dviejų savaitių pasitarime pažymėta, kad karo pramoniniu požiūriu JAV yra atsilikusios net lyginant su 1940 m. William T. Greenhalgh, Industrial College of the Armed Forces atstovas, ten plačiai referavo apie sovietinį apsiginklavimą.

Jo nuomone sovietai skiria apsiginklavimui 45 bil. dol. nors oficialiai skelbia 79 bil. rublių arba 20 bil. dol. Greenhalgh taria: "Nuodugnios stu-

dijos rodo, kad sovietų finansiniai duomenys yra klaidingi, nes atominiai tyrimai finansuojami iš švietimo biudžeto, aviacijos išlaidos užtinkamos pramonės ministerijos biudžete, kariniai pastatai, strateginiai keliai statomi iš civilinio biudžeto. Naujas apsiginklavimas užtinkamas naujų investicijų skiltyse"...

Šių duomenų paskelbimas JAV spaudoje, sukėlė rimtą susirūpinimą. Todėl "taikos" puoselėtojai JAV yra verčiami imti šis atitinkamų priemonių, kad neatsidūręs prieš įvykusius faktus. JAV, norėdamos pirmauti pasaulyje, yra verčiamos aukotis ne vien finansiškai. Dabar jau yra praėjęs tarpsnis svetimų rankomis traukti kaštanus iš ugniakuro. JAV įstatymdavystės procedūra yra paini ir bergždžiai daug laiko gaišianti. Tačiau nauji faktai vers ir įstatymų leidėjus tapti veiksmingesniais, nors ir įsikibus į vidaus politikos spekuliacijas.

Ateities karo kraštai

Greenhalgh nuomone, per vienerius metus ateities kare busių išleista 145 bil. dol. Jei III visuotinis karas užsitęstų arti 5 metų, kaip tai buvo pastarajame kare, JAV vidaus įsiskolinimas, karo pabaigoje sieksiąs 600 bil., kai dabar siekia 250 bil. dol. Stabtelėjęs ties tarptautine politika, jis tvirtina, kad sovietai tik po penkerių metų gausių pilnai eksploatuoti Kinijos žmonių ir gamtos turtų šaltinius.

Hierarchai socialiniu klausimu

Koelno arkivyskupas kardinalas Frings neseniai pasakytose kalboje išdėstė katalikiškus principus, kurie turi normuoti darbininkų ir darbdavių tarpusavio santykius. Aukščiausias hierarchas pabrėžė, jog Katalikų Bažnyčia nori ir daro visa, kas yra jos galioje, kad darbi-

JAV dabar yra žymiai geriau pasiruošusios karui, žiūrint žmonių karinio apmokymo, kaip prieš II pasaulinį karą. Karinis apmokymas vyksta įvairiausiose formose. Karinis planavimas atliekamas didžiausia atidumu. Tačiau JAV esančios nepaprastai atsilikusios ūkišku ir pramoniniu pasiruošimu.

Pulk. W. A. Steiner, Air Force atstovas, papildė pranešimą nurodydamas, kad aviacijos pramonė esanti pilnoje paruoštyje. Tačiau jis priduria, kad JAV neturinčios eilės esančių žaliavų. Turtingas "have" kraštas yra patapęs žaliavomis bėdnuoju — "have not". Todėl nūdien reikalinga sudaryti išėktai tų žaliavų, kurių tiekimas gali būti sustabdytas karo metu. JAV, amot Steiner, jau dabar trūksta cinko, švino, vario. Žibalo gamyba tenkina taikos metu reikalavimus, bet karo metu gali trūkti. Tose sąlygose, vyriausybė ir pavieniai asmenys turi pradėti taupyti žaliavas, kad karo metui sudarys tam tikrus išėktus.

Bernard Baruch kiek ankstėliau iškeltoji karo ūkio mintis vis dažniau svarstoma. Ji nebus populiaru vartotojų sluoksniuose ir įmonininkuose, kurie yra liberalinio ūkio šalininkai. Valstybės įsikišimas į ūkio sritį, kaip jis būtų nepopuliarus gyventojų tarpe, turės būti palapsniu įgyvendinamas norint būti paruoštyje numatomų įvykių akyvaizdoje.

Gediminas Galva.

„Pirmyn, vergai nužemintieji!“

Senas komunistas — teoretikas Rip Van Winkle, atsidėjęs savo tėvynės kalėjime 20 metų už priešįstatyminius veiksmus komunistų naudai, ir už kenkimą savo tėvynėi, buvo kaip politinis kalnys išmainytas ir išsiųstas į Sovietų Sąjungą. Atvykęs čia, į savo 20 metų sapnuotą rojų, jis pirmomis dienomis vėl pakliuvo į kalėjimą už tai, kad teiravosi adresų senų komunistų veikėjų, kurie Stalino jau senai buvo apkaltinti ir sušaudyti. Mat varęsas Rip Van Winkle visai nei nežinojo, kad sušaudyti jau Sovietų Sąjungoje nei pavardės išėrti negalima. Pagaliau iš kur jam

galėjo ateiti į galvą, kad šitame rojuje komunistai šaudomi, kai tuo tarpu kituose kraštuose, jie tik už ypatingus nusikaltimus sėdi ilgesnį laiką kalėjime arba pasiunčiami į tą kraštą, kurio tvarką jie giria. Maskvos kalėjime besėdėdamas jis galvotinai nusprendė, kad jis jo tėvynės valdžia bus išsiuntusi ne į Sovietų Sąjungą, bet į koki nors baisų tiranijos kraštą, kurio jis nei varėdo nežino. Tačiau, atseit, kapitalistai stačiai jį apgavo. Dabar jo vienintelis troškimas — kaip iš čia išsisukti, kad papulti į Sovietų Sąjungą, pas senuosius idėjos draugus. Šią savo mintį jis nuolat kartojė baisaus kalėjimo sąrgams, kol šis jo prašymą pagaliau išpildė...

Kalėjimo celėje jis vis kartodavo: "Pirmyn, vergai, nužemintieji..." — Tada tik pagreitino jo žuvimą, nes ir šis senas komunistų kovos šūkis, Sovietų Sąjungoje senai jau griežtai draudžiamas.

Šitokius klaidikus bolševizmo tikrovės vaizdus mums perduoda buvęs komunistas, anglas Arthur Koestler savo atsiminimuose, kuris gerai susipažinęs su Sovietų Sąjungos "laisve" ir kuris dabar yra griežčiausias komunizmo priešas. Jam teko tos laisvės ragauti...

Ne kiekvienas tačiau, užsienyje išaugęs komunistas, kaip Arthur Koestler, turi tiek laimės, kad iš sovietų rojus paspruktų. Daug dažniau nueina Rip Van Winkle liūdais keliais. Gi užsienyje augančius, Stalinas nepasiekia savo "valomuoju išradimu" — šūvį į pakaušį, tad visai nesebėtinai, kad užsieniniai

komunistai toli "atsilikę" ir labai daug jau nukrypę nuo "Stalino — Lenino generalinės linijos". Jiems visai svetima "vergų nužemintųjų" psichologija. Kaip tie pavasario viendieniai vistyčiai, jie propaganda maitinami lyg minkštu kiaušiniu tryniu.

Valstybės lėšomis, per samdytus agentus, visame pasaulyje bolševikai knisasi po laisvų tautų pamatais ir neįprastą akipleiškimu varo rafinuotą propogandą. Po gražiais vardais paslėpti pikčiausi darbai. "Tiesa", "Liaudies Balsas", "Viltis" — tai visi vardai, kurie kiekvieną kartą mums primena iekamčius tiesos ir neturinčius balso bei vilties žmones, užgrūstus liudies kalėjimuose". Tačiau šita propoganda netiems tūkstančiams ir milijonams pabėgėlių skiriama, ne tiems, kurie sugebą galvoti, bet tiems, kurie bolševizmo nepažįsta, kurie ant savo kailio bolševizmo neišmėginę. Tai vis tiems, kaip tas nelaimingasis Rip Van Winkle!

Mūsų tėvynė baisiųjų bolševizmo sąvokų kūnu patyrė. Ištrėmimas mirčiai, rafinuoti kankinimai ir šūviai į pakaušį tenuo pat pirmųjų dienų pasidarė kasdienybė. Sukrečia mus, kai iš už geležinės uždangos, laiks nuo laiko, išgirstam valtojųmus ir pagalbos šauksmus, kai giridim, kad giltinė mūsų tautoje šienauja. Ne tik mūsų, bet ir kėkvienoje bolševizmo priešpauddon patekusioje tautoje.

Lūdina ir skaudu, kad mūsų tautiečių tarpe dar vis tokių pasitaiko, kurie tačia "pirmyn, vergai nužemintieji!"

celėse užgiedotų, jei tik jiems pavvyktų tą duobę išskaiti. Argi ne taip su Rusijos pirmaisiais komunistais buvo, argi ne taip ten patylomis ir dabar giedama. Pagaliau kur dingo Lenkijos, Rūmūnijos, Čekoslovakijos, Vengrijos ir kitų paverętųjų kraštų garsieji komunistų vadai, prieš tai Maskvos dalintai ir giriami, kada tai savo laisvuose kraštuose valgė trinio ir baltimo... "Mauras savo darbą atliko, mauras gali eiti..."

Priešas mindžioja mūsų žemę ir žudo tebekovojančią tautą, gi trečdalis tautos yra išsi-skaidžiūsi po visą pasaulį ir kiekvienas pagal savo išėgles atiduoda tai kovai savo aukę. Mes esame kovojanti dėl savo laisvės tauta. Šios kovos pobūdis yra universalus ir priešų sutinkame kiekvieniame krašte. Tos kovos aplinkybėse mūsų ginklas — moralinė persvara — yra labai svarbus. Teisėtumas ir viešoji laisvojo pasaulio opinija, taip pat mūsų pusėje. Gi visos legaliosios priemonės mums prieinamos. Taigi mes kiekvienas šias visas priemones turime pilnai išnaudoti, kad juo plačiau atskleistume komunizmo klastą ir gėdą! Neturi būti nei vieno mūsų aplinkoje ar tai jis būtų svetimtautis ar abuojus neapsiskaitęs lietuvis, prie kurio mes negalėtume prieti ir grąžinti iš Rip Van Winkle kelio, pirmiau negu turės proles komunistinio kalėjimo celėse užgiedoti: "Pirmyn, vergai nužemintieji!"

Šitame mūsų kovos bare neapykantai neturėtų būti vietos. Daug daugiau padės conse-

ninkai gautų teisingą atlyginimą, teisę ir galimybę į bent mažą nuosavybę, teisę į bendradarbiavimą įmonės administravime. Jo Eminencija pagaliau labai apalėstavo, kad permaža katalikų prisideda prie socialinio judėjimo.

Socialiniais klausimais per eitą savaitę yra kalbėjęs taip pat Lurdo vyskupas. Jis kreipėdamasis į darbininkus, susirinkusius šv. Teresės maldykloje Trabe mieste, pareiškė, jog jau kuris laikas darbininkija kovoja už didesnį teisingumą, už pašalinimą tos padėties, kuri yra priešinga prigimties ir Dievo teisei.

Birželio 3-5 d. Romoje įvyko tarptautinis Socialinės Akcijos kongresas. Jo studijų tema: "Masijų nuproletarinimas pagal Kristaus ir Bažnyčios mokslo dėsnius".

Perspėjami Pabaltijo tragedija

Tokia antrašte birželio 17 d. Toronto "The Telegram" editorialiniame puslapy išspausdino straipsnelį, Latvijų savišalpos organizacijos sekretoriaus Ilmars Andrejsons pareiškimo formoje. Pareiškimas trumpas, bet gana tikslus ir nuoseklus, tik, herods, jis turėjo eiti Baltų Federacijos vardu. Priminus Pabaltijo respublikų sunaikinimą, kaip nacių ir bolševikų susitarimo rezultatą, ir 1.200.000 deportuotųjų į darbo stovyklas, daroma išvada, kad Pabaltijo tragedija yra geras perspėjimas visoms laisvoms tautoms.

kventiški metodai ir nuosaikumas. Juk Stalino tiranija neišlaiko jokios kritikos ir senai jau nieko bendro neturi su utopiška Markso doktrina. Šiai tirnijai sukritikuoti ir stalinizmo sisteminai numaskuoti mes turime argumentų kiekvieniame žingsnyje. Toji sistema mus norėjo nacių pakrikstyti, kad mūsų argumentus susilpnintų ir mus pačius niveduotų. Jiems tatau nepavyko ir mes išėjome nuagaletojai.

Vytėnis.

TORONTO OKTETUI DVEJI METAI

**Atsimenu, kaip vakaras šilts
Po vasaros karštos dienos
Ir oras, ramumu išpildits.
Nenoroms traukia prie dainos**
(Vaičiaitis, Lietuva)

Lietuvį ir dainą sieja nenutraukiamas ryšys. Daina yra tarsi veidrodis, kur atspindi lietuviškoji būtis. Švelniu lyriumu ir akinančiu paprastumu meistriškai atausi kasdieniniai vargai bei troškimai, liūdesys ir viltys gražesnės ateities sudaro lietuviškųjų dainų siūžetą. Apdainuodamas savo vargingą būklę, lietuvis ne tik jautriai išgyvena, bet sykiu pasisemia ir stiprybės naujiems gyvenimo žygiams. Todėl jis dainuoja visur ir visada. Daina skambėjo gimtam sodžiu, netekusiam tėvynės ji lengvino tremties našumą. Pagaliau ir čia, dainos žodžiais betarant, už jūrų, marių, vandenėlių, jį nei nuutilo. Priešingai, dar galingiau išsiveržė iš laisvos lietuvių krūtinės.

Dar taip neseniai, vos prieš porą metų suskambėjo pirmą kartą ir Toronte naujai atvykusių lietuvių daina surengtame "Dainos" pašalpinės grupės vakare. Kupini meilės ir atsidavimo dainai žengė tuomet į sceną aštuoni vyrai. Tai buvo p. Verikaitis, kuris, kaip pats pirmasis meno vietas Toronte, savo dviejų metų sukaktį mini gan kukliai, pasitenkindamas repetitijomis ir nuolatiniu repertuaro plėtimu. Ne vieną torontietis, paklaustas, kur susikūrė p. Verikaitis, kad tik Toronte. Vis dėlto ne. Mintis sudaryti oktetą dabartiam jo vedėjui kilo dar tebesant Vokietijoje ir nuošantis išvykti į Kanadą. Laukdamas

transporto, Diepholzo pereina, moje stovykloje jis per keturias dienas suorganizavo chorą, ir davė puikų atsisveikinimo koncertą. To choro dalyvių didelė dalis dabar yra Toronte. Tada, pasak p. Verikaitis, ir pagalvoju apie oktetą, nes buvo gerų balsų.

Perlaukęs Atlantą ir atsidūręs Valoroje irgi negali apsieiti be choro. Pasibaigus darbo sutarčiai, pasuka Torontan, kur ir realizuoja savo sumanymą. Sudaromas oktetas, į kurį įeina: Skrebūnas, Misiūnas, Norkus M., Petraitis, Kuzmickas, Romeika, Janavičius ir Zubrickas. Pirmajame koncerte oktetas labai šiltais sutinkamas ir deblutas laikomas puikia psiseksu. Oktetininkai ramų nenuleidžia, o intensyviai pradeda plėsti savo repertuarą. Atsižvelgiant į tai, kad visi okteto nariai dirba, ir visai skirtingu metu, labai didelių sunkumų turima su repetitijomis. Pagaliau, jei ir pasisekdavo suderinti lauk, tai nebūdavo tiesiog kur susirinkti. Vis dėlto pasiryžėlių kilnus darbas paremiamas. Jiems mieliai ir talka ateina pp. Monika, Indrelai ir Kundrotai, leisdami pasinaudoti savo patalpomis. Vėliau, įvykus pasikeitimams parapijos vadovybėje, daug paramos patiriama iš klebono kun. P. Ažubalio.

Iš okteto pasitraukia Petraitis, Kuzmickas ir Romeika. Jų vietas papildo Brazys, Racevičius ir Čekelis. Darbas vyksta toliau ir ne vieną svarbesnį minėjimas ar koncertas Toronte neapsieina be okteto. Publikos visada audringai sutinkamas, laimi daug prielankumo. Nuo pat pradžios oktetas turėjo 35 pasirodymus, iš kurių 8 anglams.

Koncertuota ne vien Toronte, bet ir kitur, kaip pvz., Hamiltono 2 sykius, pasauki Delhi, Wel- lando ir St. Catharines lietuviams. Vykusiai reprezentavo lietuvišką dainą ir St. Thomas radiofone. Buvo gautas kvietimas atsilankyti ir į Ameriką, bet dėl visiemis gerai žinomų pervažiavimo sunkumų negalėjo nuvykti.

Okteto repertuarą sudaro apie 40 atskirų dalykų: 25 — originalios kompozicijos, 10 — harmonizuotų liaudies dainų ir 5 — bažnytiniai kūrniai. Jų autoriai: J. Štarka, J. Dambrauskas, M. K. Čiurlionis, J. Švedas, Gruodis, Račiūnas, Schubert, Brahms, Palestrina, Fr. Witt, Bixio ir Marfan Parks rodo, kad oktetas eina pilnutinio meno keliu. Taip pat ketina pradėti propaguoti ir moderniąją muziką. Patį dalykų išpildymą oktetininkai atlieka pasigėrėtinai. Aiški tarsena, mokėjimas įsijauti į dainos turinį, tobulas balso apvaldymas, gražus pianissimo bei galūnių išpildymas kalba oktetui už sekmingų vaisių nešančią ateitį.

Porą žodžių ir apie patį p. Verikaitį, kuris ir yra viso okteto spiritus movens. Savo laiku jis dainavo Vilniaus Operos chore, lamkydamas konservato-

rijoje dainavimo klasę pas prof. Benonį, jam mirus, pas prof. Kutkų. Artinantis rytų pabaisti teko studijas nutraukti ir pasirinkti vakarus. Būdamas Vokietijoje (Fischbache, Spakenberge, išvykstant Diepholze) visą laiką vedė mišrius chorų. Valoroje vadovavo vyrų chorui. Kaip matyti, p. Verikaitis yra ne tik dainininkas, turįs malonus tembro baritoną, bet ir geras organizatorius, kas ypač svarbu šiose nelengvose lietuviškos dainos plitimo sąlygose.

Esame netekę visko. Grėsia pavojus prarasti ir patį didžiausį mūsų iki šiol taip rūpestingai saugotą turtą — meilę viltams, kas lietuviška. Daina ir yra vienas šaltinių, iš kurio mes, atitrūkdami nuo kasdieninių rūpesčių, retkarčiais bandome pasisemti jėgų ir, persikridę dideliu toliu, nusileidžiame ant gimtosios žemės, norėdami pakvėpuoti tėviškos oru ir atsigalvinti. Tenka tik džiaugtis, kad atsiranda asmenų — kokie yra oktetininkai, — aukojančių savo laisvą nuo sunkių darbo valandų laiką tai dainai klesėti ir bujoti. Jei oktetas žavi škambia daina, tai nemažiau ir savo ryžingumu, ir linkėtina, kad ir toliau tuo keliu eitų, o jo dirbamąs darbas bus visada suprantas ir paremtas visu lietuvišku nuoširdumu.

J. A.

SOCIALINĖS VEIKLOS CENTRAS — DARBININKAS

Birželio 4 d., priimdamas tikrą pasibaigusio vad. socialinių studijų savaitės kongreso ir tarptautinės krikščionių sociologų draugijos narius, Jo Šv. Piljus XII pasakė reikšmingą principinę kalbą.

Pasidžiaugęs, kad kongresas dirbo kaip tik šiais šventaisiais metais, J. Šv. tęsė:

"Mums tai duoda vilčių, kad mūsų studijos ir nutarimai galės duoti gerų vaisių šiais visuotinio grįžimo ir susitaikymo metais, kuriais mes tikimės, kad žmonių giminėje atsinaujins ir sužydės teisingumo, meilės ir taikos dvasia. Kaip tik šios dvasios trūkumą arba nuo jos nukrypimą reikia laikyti priežastimi blogių, kurie kankina moderniosios visuomenės milijonus narių, daugybę nelaimingųjų, kuriuos nedarbas stumia į badą. Kaip tik ant vargo ir nedarbo kliaus remiasi blogio dvasia, norėdama juos atitraukti nuo Kristaus — vienintelio Gelbėtojo — ir mesti į ateizmo ir materializmo bedugnę, juos suverbuoti į socialines organizacijas, kurios eina prieš Dievą. Apakinti gražių pažadų šviesa, jie pasiduoda naujos santvarkos iliuzijoms, leidžiasi įtraukiami į socialinius perversmus, nors po to turi nusivilti skaudžiai

realybe... Tik viso pasaulio gerų žmonių bendra ir darni akcija gali padėti pataisyti!

Didelę nedarbo problemą nereikia suvesti į paprastą mėginimą geriau išdalyti pasaulio darbo jėgas. Reikia visu platumu sprasti pareigą nesuskaitomoms šeimoms parūpinti pakankamus, nors ir kuklius, pragyvenimo išteklius, kaip dera turėti žmonėms.

Gana egoistiškų tautų ir klasių interesų, kurie kludo teisingas pastangas ir iniciatyvas viso pasaulio jėgas ir galimybes sutelkti į visuotinį bendradarbiavimą, kur kiekvienas duotų savo dalį žaliavomis, kapitalais ir darbo jėga. Didžioji socialinė problema turi būti išspręsta net medžiaginių interesų ir visos žmonijos šeimoms narių aukų kaina. Tokiu būdu bus panaikintas vienas veiksnys, dėl kurio jaučiamas "šaltasis karas" ir gresia karštasis.

Pasirodytų labai atsilikę, kurie senose pramonės šalyse galvotų ir šiandien, kaip prieš šimtą ar kelias dešimtis metų, jog darbininkams pakanka tik užtikrinti laisvę.

Tai būtų tikras nesupratimas dabartinės padėties. Svarbiausia ir labiausiai sprendimo reikalaujanti problema yra darbininkų šeimų deramas aprūpinimas. Šalyse, kuriose pramonė tik dabar pradeda reikštis, tenka girti Bažnyčios autoritetus, kurie rūpinasi, kad naujieji pramonininkai darbininkų aprūpinimo klausimo neapleisėtų, nepadarytų ekonominio liberalizmo klaidų.

Katalikų turėtų būti remiamas socialinė politika, kuri garantuoja liaudies daromas žmonėms materialines ir dvasines sąlygas.

Jau per daug kartų buvo mėgintos masinės produkcijos, didžiausio šalies žaliavų panaudojimo galimybės, kurios vis tiek nepadėjo išlaikyti normalaus tautų gyvenimo lygsvaros. Per daug pasitikima pasaulinės rinkos pozicijomis. Socialinė problema nebus išspręsta nei pozityvistinės teorijos dėsniais pagal "rinkos įstatymus", nei formalistinės "pilno darbu aprūpinimo" teorijos. Šitai turėtų žinoti visi katalikai sociologai savo studijose ir praktikoje.

Pabaigoje melddamas Šventosios Dvasios dovanyti katalikams sociologams, Jo Šventenybė teikė nuoširdų Aapaštališką palaiminimą.

Katalikų akcijos pagrindai

Romoje tik ką pasibaigusioje socialinių studijų savaitėje tarp kitų kalbėtojų įdomią kalbą pasakė advokatas Veronesis. Jis kalbėjo apie socialinę katalikų kalbą. Remdamasis Popiežių kalbomis, jis nurodė, kad nuodieniai katalikai, siekdami pagerinimo tarptautinių ir socialinių santykių, ypač Europos tautų šeimose, turi įsisąmoninti ir visada turėti prieš akis šiuos principus: 1. Antgamtinį momentą visada statyti aukščiau už betkokią gamtinę interesą. 2. Būti krikščioniškoji ofensyvoji, ne defensyvoji ar pasyvi. 3. Siekti visada ir visur tarnauti Bažnyčiai ir niekad nesinaudoti ja kurioms nors asmeniškoms ar tautinėms ambicijoms patenkinti.

Lietuvio mokslinis darbas

"Canadian Journal of Research", gegužės mėn. laidoje atspaudė trijų autorių mokslinį darbą Erythina alkaloidų klausimu. Vienas iš tų trijų autorių yra lietuvis — prof. Stepas Kairys. Tai pirmasis lietuvių mokslinis darbas paskelbtas Kanadoje.

Stepas Kairys iki šiol Kanados lietuvių bendruomenei daugiausiai buvo žinomas kaip menininkas — smuikininkas. Pradėjęs groti nuo 12 metų amž., baigęs gimnaziją svyravo tarp konservatorijos ir universiteto. Pasirinko chemiją ir 1939 m. baigė Vytauto Didžiojo Universitetą. Tais pat metais, kaip vienas gabiausių tų metų absolventų, buvo pakviestas likti universiteto asistentu. Iki 1942 metų skaitė Kauno VD u-tete farmaceutinės ir maisto dalykų chemijos kursą. Dalyvavo Vilniaus u-teto perėmimo iš lenkų. 1942 m. keliamas adjunktui ir skiriamas farmaceutinės chemijos katedros vedėju Vilniaus universitete. 1944 metais, prof. Kairys išleido pirmąją Vilniaus u-tė 13 farmaceutininkų laidą.

praradimo klausimą pavyzdžiu ima tremtinius, pabėgėlius. Reabejo, tas pats tinka ir seniesiems išėviams, kurių daugelis taip pat jau eilė metų negali atlikti įstatymų reikalaujamų veiksmų. Tiesėje gi yra dėsnis, kad niekas nieko nepraranda be savo kaltės ir niekas negali būti apkaltintas ko nors neatlėkęs, jei tą atlikti jam sutrukdė galingsnė jėga. Žinoma, nėra absoliutinės juridinės normos, tačiau teisės pagrindu yra teisingumo dėsnis, su kuriuo kolbių dažniau ištinka tik procesualinėje teisėje. Taigi ir mūsų pilietybės praradimo klausimas greičiau yra tik teoretinis, bet ne gyvenimiškas pavojus.

Karas nubloškė Stepą Kairį į Vieną, kur jis dirbo vaistų pramonėje, vėliau Kemptene — pieno gaminių analitinėje laboratorijoje. Tuojau po kapituliacijos persikėlė į Innsbrucko universitetą ruošti doktoratą. Medžiagą savo disertacijai buvo pradėjęs rinkti jau Lietuvoje.

1946 m. Hamburge buvo įsteigtas Baltijos u-tas. Prof. Kairys gavo pakvietimą skaityti farmaceutinę chemiją. Jausdamas pareigą savam universitetui, rudenį atvyko į Hamburgą. Čia kaip ir Vilniuje, reikėjo viską iš naujo organizuoti. Be abejo, Hamburge buvo daug sunkiau. Netrukus paskiriamas chemijos fakulteto dekanu ir tose pareigose liko iki emigracijos. Būdamas nuoširdus visuomenininkas, Hamburge visą energiją įsiūnė į visuomeninį darbą. Organizavo drauge su studentais muzikines popietes, švenčių minėjimus, grojo koplyčioje vargonais, kaip korpl "Vytlies" filisteris globojo studentus skautus.

Į Kanadą atvyko 1948 metų rudenį, padedamas Lady Davis Foundation, kuri pasikvietė 62 europiečius mokslininkus dirbti Kanados universitetuose. Pakviestųjų tarpe be prof. Stepo Kairio, buvo dar agronomas prof. Bronys Povilaitis, dirbęs McGill universitete. Stepas Kairys pateko į Frederictono, N.B. u-tą, kur visus metus dirbo pedagoginį ir mokslinį darbą. Iš Frederictono persikėlė į Guelph, Ont., kur pagilino žinias organinėje chemijoje pas vieną žymiausių Kanados chemikų dr. H. Manske. Visai neseniai apsigyveno Toronte ir dirba Canada Packers pramonėje kontrolinį darbą. Mūsų galiam ir darbščiam tautiečiui priklauso pagarba ir nuoširdūs linkėjimai energijos bei ryžto tolimesniems darbams.

Melos.

Toronto oktetas:

iš kairės į dešinę: pirmoje eilėje Misiūnas, okteto vedėjas Verikaitis ir Skrebūnas, antroje — Racevičius, Janavičius, Zubrickas, Norkus M., Čekelis ir Brazys. Vario graviūra V. Maco. Foto: Skudra.

Pilietybės netekimo klausimu

Š.m. birželio mėn. 8 d. "Nep. Lietuvoje" tilpo p. Juškaičio atsakymas į paklausimą: "Kokia yra Kanados lietuvių pilietybė ir kokie dokumentai galioja?" Paminėtame atsakyme buvo paliesta "Lietuvos Pilietybės įstatymas", paskelbtas "Vyriausybės žiniuose" 1939 m. rugpjūčio mėn. 8 d. ir priminta šio įstatymo 22 ir 25 str. pagal kuriuos pilietybės, išgyvenęs už Lietuvos ribų daugiau dviejų metų ir nutraukęs ryšius su Lietuvos gyvenimu t.y. dėl gyvenimo ilgiau paminėto laiko užsienyje be Lietuvos užsienio paso arba su užsienio pasu nustojusiu galios, gali būti pripažintas netekusiu Lietuvos pilietybės ir nustoti teisų turėti Lietuvoje nekilnojamą turtą.

Pilietybės išlaikymo klausimas, beabejo, mums lietuviams yra labai svarbus ir brangus. Kaiturie iš mūsų, pasiskaitę paminėtą atsakymą, labai susirūpino, ypač tie, kurie užsienyje išgyveno be jokio užsienio paso žymiai ilgiau negu du metus. Tokie jau kalba nebesą Lietuvos piliečiais ir jau nebeturį jokių teisų į paliktą Lietuvoje bet kokį turtą. Susirūpinę, kaip seną padėtį atstatyti.

Šia proga noriu pažymėti, jog dėl pilietybės ir teisų į turtą netekimo nėra ko jaudintis. Mes esame Lietuvos piliečiai ir tokiomis, jei tik patys norėsime, liksim. Niekas iš mūsų jos neatėmė, niekas nesikeičia atimti nors, kaip įstatyme pažymėta, ir esame išgyvenę be užsienio paso daugiau dviejų metų. Dėl pilietybės ir turto įstatymai kalba kiek kitaip, negu mes esame supratę:

1. Paminėtas tas pats 1939 m. Lietuvos Pilietybės įstatymas patvirtina, jog mes nesame nustoję savo pilietybės. Tai galima aiškiai matyti 22 straipsnyje, kuris šitaip skamba: "Lietuvos pilietis gali būti pripažintas netekusiu Lietuvos piliety-

bės jeigu jis bent dujus metus negyvena Lietuvoje ir nutraukia ryšius su Lietuvos gyvenimu". Kaip šitą įstatymo tekstą mes turime suprasti? Šis straipsnis yra tik sąlyginis. Pagal jį asmenys išgyvenę be užsienio paso daugiau dviejų metų užsienyje, po šio termino automatiškai nenustoją Lietuvos pilietybės, bet tik yra galimybė jos netekti. Ši galimybė labai aiški šio teksto ir išreikšta: "... gali būti pripažintas netekusiu Lietuvos pilietybės"... Reiškią, kompetentingos įstaigos, kurių kompetencijoje yra pilietybės suteikimo bei atėmimo klausimai, pasilikę sau rezervuotą teisę ir po dviejų metų termino spręsti "atimti pilietybę" arba "ir toliau palikti jos turėtoju". Šio straipsnio sąlyginė galimybė kaip tik ir yra labai reikšminga. Tas pasako, jog svarstant pilietybės atėmimo klausimą, ne vien svarbu pasas ir paminėtas laiko terminas, bet dar kokias tai sąlygos. Tos sąlygos nedvejotinai yra įvairios aplinkybės dėl kokių priežasčių asmuo neišpildė arba negalėjo išpildyti įstatyme nurodytų sąlygų. Įstatymaiška tokias aplinkybes įprasta vadinti šveininančiomis bei pateisinančiomis aplinkybėmis. Aiškesniam supratimui paimekime kad ir šitokį pavyzdį. Daleiskim, rusai, kaip jų praktikuojama, slapta buvo pagavę ir išgabėję į Rusiją jiems nepageidaujamą asmenį. Ir štai tik po penkių metų, sprendžiant jo pilietybės atėmimo klausimą, paaiškėjo tikrosios išvykimo priežastys (ta paslaptis). Taigi, ar šiuo atveju būtų galima atimti jam pilietybę? Tikriausiai ne. Įstatyme numatyty reikavimų neišpildė ir išpildyti prie geriausių norų negalėjo, nes tam trukdė jau pasakytos aplinkybės. Štai tas šveininančiomis arba pateis-

nančiomis. O mes gi tremtiniai ar tų aplinkybių neturime?! 2. Kaip jau paminėjau, niekas iš mūsų ir nesikeičia atimti mūsų turimą Lietuvos pilietybę. Tačią, jei kada nors šis klausimas ir iškiltų, būtent, atgimusioi Nepriklausomoje Lietuvoje, tai tik tokiems asmenims, kurie sąmoningai turimos pilietybės ir bendrai savo krašto norėjo ištikrųjų išsivadėti ir nutraukti bet kokius ryšius su savo kraštu. Beabejo, kiekvieno atveju bus išžiūrėtos ir įvertintos jau aptartos aplinkybės. Mes tremtiniai esame apleidę savo kraštą ne dėl laisvo noro į palikti, su juo nutraukti ryšius, bet gynai prieš mūsų laisvą norą, būtent dėl rusų — komunistų grėsmės: baimės netekti gyvybės, būti ištremtiems į Sibirą arba kitaip jų nukankinti. Tos pačios priežastys privertė mus palikti ir visą turimą turtą. Tiesėje yra šitoksai pagrindinis dėsnis. Netekimas kokių nors teisų dėl pavartoto smurto, grąsinimo, dėl veiksmų sukeliančių baimę, dėl apgaulės bei kitokių įstatymams priešingų veiksmų, skaitoma veiksmais neteisėtais ir tos prarastos teisės, nukentėjusiam reikalaujant, gali būti atstatytos. Kaip paminėjau, mes kaip tik buvome priversti nutraukti ryšius prieš savo norą ir dėl grėšiančios baimės išsivadėti turto. Todėl pagal šį teisės dėsnį, kai tik atsiras palankus laikas, mū-

sių prarastos teisės į turtą galės būti atstatytos. Šis teisės dėsnis nedvejotinai turės įtakos ir į pilietybės klausimo sprendimą. 3. Tremtinių ypatingos sąlygos turėjo įtakos ir į kitų valstybių praktikinį įstatymų taikymą. Ši aplinkybė patvirtina tremtinių sąlygose buvimą šveininančių ir pateisinančių aplinkybių. Štai pav., valstybės, į kurias mes tremtiniai atvykome, atsiskakė taikyti mums kai kuriuos įstatymus. Jų skaičiuje ir užsieniu pasų reikalavimai buvo išleistas normaliais laikais. Tarp kitų tikslų šis įstatymas turėjo tikslą neleisti mažėti piliečiams kraštą apleidžiant. Tas kaip tik ryškų iš itin skaudžios sankcijos: netekti pilietybės ir net netekti viso turto. Šiandien gi mūsų tūkstančiai vis žūsta. Kiekvienas pilietis mūsų būsimai ir Nepriklausomai valstybei bus dar labiau brangus. Todėl taikyti be sąlygų tūkstančiams tautiečių šį įstatymą, kitais žodžiais, vien dėl to, kad šie neturi užsienio pasų, būtų lygu dar didesniam Lietuvos piliečių sunaikinimui.

Baigdamas noriu pažymėti, jog yra labai džiuginantis reiškinys, kad mūsų tautiečiai rūpinasi ir sielojami dėl savo pilietybės išlaikymo. Būty dar lačiau džiugu, kad tokiais likume ir ateityje!

Adv. Jer. Valaitis.

Red. Pastaba: Autorius, nagrinėdamas pilietybės ir turto

Sudbury, Ont.

Windsor, Ont.

Tragiškų dienų minėjimas

Birželio 18 d. Sudbury lietuvių kolonija minėjo tragišką mūsų tautos dieną. Vienuoliktą valandą buvo atlaikytos pamaldos už kankinę mūsų tėvynę ir nužudytus tautiečius.

Kun. V. Skilandžius savo pamokslu paminėjo, kad mūsų tauta stovi išnaikinimo angroje ir kad visi karštai prašytumėm Aukščiausiąjį pagalbos.

Vakare St. Anne's salėje gausiai susirinko tautiečių ir iškilmingą minėjimą. Minėjimą pradėjo KLB Apyl. valdybos pirm. J. Kriaučiūnas, tardamas trumpą atidarymo žodį. Skambanti "Ave Marija" garsams, visi stovėjo susikraupę, prisimindami savo artimuosius, likusius už geležinės uždangos. R. Jurgulis paskaitoje nušvietė komunistiško žvėries sicutiėjimą mūsų tėvų žemėje.

D. Laureckaitė padėklamavo eilėraštį apie motiną tėvynę. A. Vyšniauskas ir Viktoras Develkis kartu balalauka ir gitara paskambino porą lietuviškų dainų melodijų. Minėjimas baigtas Tautos Himnu. Po minėjimo sekė susirinkimas.

Susirinkime buvo pranešta, kiek surinkta aukų Tautos Fondui ir perskaitytos aukotojų pavardės. Aukų surinkta 390 dol. Tarp kitko buvo pasisakyta prieš tuos tautiečius, kurie atėję į pobūvius ar panašias pramogas ir aukų dėžutę įmeta tik... nikelį. Minėjime ir susirinkime dalyvavo ir senieji Kanados lietuviai.

Sudbury lietuvių gyvenimas labiau ir labiau konsoliduojasi. Kolonija padidėjo keliolika naujų šeimų. Tas jaučiama ir

pamaldose ir susirinkimuose. Senieji lietuviai, neskaitant keltos raudonų ar paraudusių, aktyviai dalyvauja bendruomenės gyvenime. Į lietuviškas pamaldas atsilanko net kitataučiai — lenkai, latviai, kurie gražiai save reprezentuoja aukų rinkimo metu.

— Sudburio lietuvių kolonijoje pravesitas vėjus Tautos Fondui. Surinkta apie 400 dol. Aukus rinko patys bendruomenės valdybos nariai.

— Į Sudburį atsikėlė lietuvių iš kitų kolonijų ypač iš Norandos. Jie visi gavo darbo INCO firmoje. Daugumas jų yra su šeimomis.

— Birželio 11 d. St. Annes salėje įvyko lietuvių šokių vakaras ir kurį atsilankė per 100 tautiečių. Tai yra paskutinis šokių vakaras salėje pavasario sezono. Vasarą numatoma suruošti atvirame ore gegužinių.

— Pr. ir M. Razgaitių šeimoje gimė dukrelė. Pr. Razgaitis su šeima neseniai atvyko iš Šveicarijos, kur baigė mokslus ir gavo inžinieriaus diplomą.

— J. ir D. Stankevičiai savo dukrelę pakrikštijo Irena Jūratė. — Vienas sudburietis lietuvis parašė straipsnelį apie mūsų tautos deportacijas ir pasiniėję žymiausį Kanados katalikų laikraštį "Ensign". Straipsnelis buvo sutrumpintas ir patalpintas to laikraščio 34 nr. š. m. birželio 17 d.

— Gegužės mėn. 20 d. Sudbury įvyko gaisras padaręs apie 350 tūkstančių dol. nuostolių. Vienos šeimos apdegę net 5 asmenys, kurie buvo nuąg bent i. ligoninė. J. V.

Windsor ir lietuviai

Apie Windsor Kanados Lietuvių Bendruomenės Apylinkės susiorganizavimą jau matėm spaudoje. Šiuo kart noriu plačiau lietuvių visuomenę supažindinti su seniau čia atvykusiais lietuvišiais, vietove ir su naujai čia atvykstančių apsigyvenimo sąlygomis.

Windsor miestas randasi pačiam Ontario provincijos smailę, prie JAV sienos ir lygiai ties Detroito miestu. Čia eina natūrali gamtos siena — didžioji Huron ežero kanalas. Tarp abiejų kraštų yra didelis bendravimas. Susisiekimas vyksta kas 5 minutes autobusais tuneliu, kuris eina po kanalu ir traukiniais per tiltą.

Windsor turi apie 130.000 gyventojų, bet dėl savo išplėtimo — labai plačios gatvės, veikia kiekvienas namas turi po didelį sklypą žemės, be to daug sporto aikščių, parkų, sodų, pačią ežerą eina tūkstančiai gražių gražiausių vasarnamių — savo plotu prilygsta didmiesčiui.

Detroitas yra milijoninis miestas ir pasaulinis auto mašinų gamybos centras. Čia veikia patys didžiausi automobilių fabrikai: General Motor Co., Fordas, Kreisler ir k. ir lygiai tai pat fabrikų skyriai veikia ir Windsore. Daug senesnių Windsor gyventojų dirba Detroito ir jei ne streikai, visi darbininkai užtenka darbo. Nežinau, kiek čia tiesos, bet atvykstantieji į čia iš kitur darbininkai sako, kad Windsore darbai esą geriau apmokami negu kituose Kanados miestuose. Didesniam fabrike pradantis darbinin-

kas gauna 1-1.20 dol. per val., o moteris iki 60 centų.

Iš senesnių emigrantų lietuvių, čia gyvena keliolika šeimų ir keli viengungiai. Džiugu, kad daugumas sudarė lietuviškas šeimas ir kalba lietuviškai. Gaila, kad daugumas skaito "Liaudies Balsą". Tačiau, kurie susipratę kaip: pp. Narušiai, gyvenę netoli Windsor, Viktoras Kirkliuskas, Juozas Ratkus, Brazaitienė, Bedikonis, Kisielius, Marija ir Antanas Skeiviciai yra karšti patrijotai, malonūs, dedasi prie tautinės veiklos ir visu kuo remia suvargusius ateivius tremtinius. Iš jų vieni savo lėšom atsikvietė savo gimines iš stovyklų, kiti čia atvykusiems padeda susirasti butą, darbą ar duoda naujinių patarimų. Žmogui atsikūrusi varge, kaip mes raudonojo siaubo — komunizmo aukos, jau daug padeda žodinė pagalba, o tuo labiau materialine. Dėl to, turbūt, nesuklysiu pasakęs, kad mes visi naujieji ateiviai seniesiems esame dėkingi.

Pradžioje imigracijos iš DP stovyklų, čia mūsiškių ne daug atvyko. Seniesiems dėl požiūrio skirtumo, nepavyko sukurti jokios kultūrinės organizacijos. Dabar, esant čia neblogoms darbo sąlygoms, lietuvių skaičius auga ir tas sudarė galimybę įsteigti KLB-nės Apylinkę.

Neseniai Apylinkės vadovė — gražiai pravėdė Motinos dienos minėjimą. Dabar visu kruopštumu ruošiamasi 14-15 birželio paminėjimui — mūsų tautos tragedijos (birželio 25 d.) minėjimui paruošta rimta programa. Pakviesti aukštieji miesto pareigūnai. Paskaitą anglų kalba skaitys prof. Padalskis. Į minėjimą laukiami lietuviai iš Detroito. Minėjimas vyks YM CA, 511 Pelissier Str.

Apylinkės vadovybė yra pasiūšiusi padėti čia atsikėlusiems lietuviams iš kitų vietų. Tuo reikalu kreiptis į pirmininką: Edv. Žatorskis, Benjamin Ave. 1564, Windsor.

Labai džiugu, kad visi lietuviai, išskyrus pačius raudonuosius, labai gražiai sugyvena. Be mažų išimčių visi gyvena taupiai — negirtauja. Vieni krauna sutapas į banką, kiti perkasi namus ar sklypus.

Viktoras Kirkliuskas, savo lėšom atsikvietęs iš stovyklų dvi sesutes su šeimom, pasistatė erdvius namus. Čia pasidarė lietuviams lyg užkeigos namai. Čia gyvena 4 Apyl. v-bos nariai, su pačiu pirmininku, čia vyksta posėdžiai ir liuoslaikiais šiaip susitikimai linksmiems pasišnekėjimams.

Kas antradienis vakarais, YM CA, į kurios vadovybę įeina ir

nuopelnas, kuris tuo reikalu specialiai lankėsi Vašingtone ir net redaguoja specialų biuletėnį "Lithuanian Bulletin" šitiems politikams apšviesti.

ITALIJA
Lietuvių tautos gedulo ir ryžto diena Romoje

Šv. Kazimiero Kolegijos koplyčioje buvo pamaldos tėvynės intencija, kurias laikė Jo Šventybės Rūmų Prelatas M. Krupavičius. Pamaldose dalyvavo visa Romos lietuvių kolonija su J.E. Vymis. Būčiu ir ministru Lorazaitiu priešakyje. Celebrantas savo pamokslu iškalbingai priminė tėvynės mėlės pareigą šiuo sunkiu tautai periodu. Jau psalmintinkas kalbėjo: Jei užmirščiau tave Jeruzale, tegu džiūsta mano dešinė, tegu pridžiūsta mano liežuvis prieš gamturio, jei tavęs neminėčiau... Kiek brolių lietuvių jau iš šandien turėtų nudžiūvusią ranką ar liežuvį, jei pildytų šis psalmės linkėjimas. Tėvy-

plė Stanevičiūtė, daro kultūrinės sveikas. Čia taip pat daugumą lankytojų sudaro lietuviai

Prieš ketelį dienų mūsų tautietis Grušas darbovietėje susižeidė ranką. Padaryta operacija. Maža geležies skeveldra pakirto dviejų pirštų nervą.

Pasigendama lietuvių kunigo ir lietuviškų pamaldų

I. Ražauskas.

— EDMONTON, Alta.—Viena Belgų naftos bendrovė veda derybas, norėdama nupirkti nemažą plotą Albertos naftos laukų. Bendrovė mano, kad po 1952 m., pasibaigus Marshallio planui Europoje labai stigs derybų, tad dolerinės naftos ji negalės pirkti. Belgai mano, kad tada galėtų padaryti gerą biznį.

Vokietijos lietuvių gyvenimas

BALF ir LRK įgaliotinių suvažiavimas

Įvyko birželio 15 d. Muenchene dalyvaujant Balf pirmininkui kan. Dr. Končiui. Aptarti visi aktualieji tremtinių gyvenimo reikalai.

Išvyko į JAV

Iš Bremerhafeno uosto birželio 8 d. į JAV išvyko 89 lietuvių tremtiniai. (Laivas "General Blatshford" į New Yorką). Birželio 10 d. išvyko 65. (Laivas "General Ballon", į Bostoną). Birželio 13 d. iškeltuvi iš Bremeno išskrido 4 lietuviai tremtiniai.

TREMTINIŲ DOKUMENTACIJA

Pervedant stovyklas vokiečių administracijai, tremtiniai suregistruojami ir aprūpinami vokieškais dokumentais. Visa tai atliekama maždaug tokia tvarka:

- Tremtiniai pakviečiami į specialią komisiją tautybėmis, alfabeto tvarka.
- Fotografuojami: serija nuotraukų laikinajam svetimšaliu liudijimui, serija nuotraukų vokiečių įstaigoms, serija nuotraukų IRO.
- Užpildomas formuliaras — registracija policijos įstaigoje.
- Užpildomas pareiškimas apie svetimšalio gyvenvietę.
- Užpildomas formuliaras (R) Pol. 158.
- Išduodamas laikinas svetimšalio liudijimas.
- Registruojama darbo biure.
- Registruojama pašalpai gauti.
- Išduodami IRO teisinės ir politinės globos pažymėjimai.

Savo pilnai nuosavybei tremtiniai gaus dalį ar visą dabar naudotą inventorių. Turimos drabužių atsargos taip pat busiančios tremtiniams išdalintos.

IŠ ANAPUS

"Pravdos" jubilieus

Gegužės 5 d. suėjo 38 m. nuo pirmojo "Pravdos" Nr. pastrodo. Viso pasaulio komunistams vadovaujancio ir toną duodancio partijos oficiozo sukaktis ir Lietuvoje triukšmingai atšvesta, nors su Lietuva tas laikraštis ir nieko bendra neturi.

Išnyko briedžiai

Šiuo metu Kuršių Neringoje briedžių nebesą. Jie buvę sunaikinti rusų karių arba ir badaujančių vietos gyventojų, o likę gyvi du paskutiniai buvę "dovanoji" Leningrado zoologijos sodui.

PAGALBA IŠSKRYNINGUOTŲ APELIACINES BYLAS SPRENDŽIANT

Tų bylų sprendimui pagreitinti ir joms išaiškinti Genevoje, Balf'o įgaliotinis prie IRO H.Q., Šveicarijoje, p. S. Garbačiauskas, palaiko artimą ryšį su Apeiliaciniais Rūmais, zonų įstaigomis ir Balf Centru bei jo atstovybe Europoje, o ypač su pačiais interesantais. Pasisekė visa eilė painių bylų išaiškinti ir susilaukti palankių sprendimų.

Nemaža sunkumų sudaro vokiečių metu tarnavusiems policijoje asmenims. Jų atveju IRO statutas yra itin nepalankus. Dėl jų tuometinės tarnybos, dėka šio asmeninio kontakto, pasisekė Apel. Rūmų nariams bei teisėjams padėti išaiškinti.

Tuo pačiu metu ir būdu yra galutinai išaiškintas taip vadinamų "plechavičiukų" klausimas, t.y. dėl tarnavusių tuose daliniuose. Jei nėra kitų nusikalčių bei asmeninių ar keršto diktuojamų įskundimų, dėl tokių buvusių karių nėra jokių abejonių ir jiems DP statusas negali būti atimtas arba emigracijos galimybė susiaurinta.

Tuo pat metu pasisekė išaiškinti ir net palankiai išspręsti repatriantų bei prašiusių arba gal net gavusių Vokietijos pilietybės bylas. Bet tenka pastebėti, kad tai buvo tik pavieni atsitikimai ir tik IRO statusą liečė. Žymiai sunkiau yra klausimas DP Komisijoje Frankfurte sprendžiamas.

Stachanovičiai ir sabotazininkai

Komunistinė Vengrija jau renka vaisius į pramonę įvestosios stachanoviškos sistemos. Eksportuojamų ir užsienius prekių daugumas grįžta atgal kaip netikėtai. Tik šiomis dienomis Darnijos pirkliai grąžino visą laivą emalius dirbinių, nes visas krovinys buvo niekam vertas. Rezultate Vengrijoje pradėta akcija prieš "sabotazininkus".

JUOZAS KRALIKAUSKAS

K A U K U O L Ė

(Tęsinys iš praėjo Nr.)

Tik jau paskui ji pradeda spurdėti ir, išsivijus iš glėbio, susuko uždusus:

— Pasiūti ar ką? Einam rengtis. Laikas namo, — nusisuka eiti prie latvelio. — O gal norėjai paplaukyti? — atsigręžia stabtėdamas.

— Ne.

— Žinoma, dėl tos gyvatės.

Juodu prieina valtį, po kuria sėdėjo pasislėpę nuo perkinijos.

— Imk savo skudurus ir pasinešęs kokią mylią už pušaičių lukterėk, kol aš apsirengsiu.

Išbudęs pirmasčia išvyta kaukuolės šypseną... Nustemba. Bet tuoj pat atsimeina, kur esąs ir kaip ji čia atsiradus.

Kaip gaila, kad tai tik sapnas, pagailvoja. Pasitūtimas, koks skirtumas tarp gyvenimo sapne ir nešizomos upės ir tarp to, ką nubudęs randa viename Medūzos gatvelės kambaryly! Taip juk galėtų būti ir ne tik sapne. Prie tos upės gyvenimas buvo tik džiaugsmas. Išbudęs vėl pamatė, kad gyvenimas yra už kančia.

Iš kur toks saupnas? Iš kur šitie dalykai? Gal tai iš kaukuolės autobiografijos? Gal iš to, kas tikrai buvo anuomet. Gal ji užsnūdusiam pakuždėjo epizodą iš savo buvusio gyvenimo. Gal šis nežinomas buvęs žmogus papasakojo jam savo meilę, pergyventą prie nežinomos upės ir amžinai tenai išnykusią.

Jeigu tai iš jos dienų, ji gyvendama buvo pažinusi laimę anuomet.

Jis jau vėl sugrįžęs į savo vietos ir laiko nuovoką. Ir kaukuolė vis tokia pat ironiška žiūri. Ir Agnė nėra. Jis ejo su ja tik sapne. O tačiau išbudus kaip tikrai atrodė, kad išėjo dar labiau

Iš lietuviškojo pasaulio

PRANCŪZIJA

Pasaulinio Motinų Sąjūdžio kongresas

Birželio 6—9 d. įvyko Paryžiuje Pasaulinio Motinų Sąjūdžio kongresas. Lietuvos motinai atstovavo Dr. Karvelienė, kuri kongrese padarė pranešimą apie "Lietuvos Motinos padėtį" ir p. M. Galdikienė. Delegatų skaičiuje dalyvavo ir P. Bačkienė, Dr. V. Karvelienė išrinkta į Tarptautinio Sąjūdžio Tarybą.

Prancūzijos lietuviai skaičiais

Zinios 1950. 5. 31 d.

- Senelių, ligonių, invalid. 42
- Buvusių legionierių 39
- Buv. politinių kalinių vokiečių sumitų 9
- Pabėgusių iš Lietuvos ir atvykusių į Prancūziją 327
- Vokiečių deportuotų iš Lietuvos į Prancūziją 110
- Iš viso nuo 1940 m. ligi 1950. 5. 31 d. atvykusių 493
- Buvusių karo belisvių 37
- Lietuviai emigravę į Prancūziją ligi 1940 m. 471
- Lietuviai vyrai vedę svetimšales 47
- Lietuvaitės ištėkėjusios už svetimšalių 45
- Svetimšalių moterų ištėkėjusių už lietuvių 51
- Lietuvaičių ištėkėjusių už svetimšalių vaikų 50
- Lietuvių vaikų ligi 10 m. 129
- Lietuvių vaikų 10—6 m. 51
- Lietuvaičių moterų 401
- Lietuvių vyrų 423
- Žinomų lietuvių tarnaujančių svetims. legionierų 129
- Marokė įsikūrusių liė. 28
- Reikia skaityti, kad dar yra neįregistruosiusių 175
- Lietuvos piliečių, neįregistruosiusių, reikia skaityti visose Prancūzijoje 375
- Nuo 1940 m. ligi 1950. 5. 31 d. mirusių 10
- be to, dvi seserys vienuolėn mirė nuo bombardavimų, penki nusiūduojo, du

da, kada jai vadovavo lietuviai.

Šiuo metu tikrai gražiai atrodo, nes visur atremontuota, apie barakus įruošti gėlynai. Žinoma, pinigų į visą darbą — remontus, įdėta daug. Barakuose gyveną ligoniniai švariai užlaikomi. Mediciniška priežiūra ir tvarka pakenciamam. Paviljonuose apgyvendintos ligonių šeimos ir čia toj pat pusėj, paviljonuose įrengtos dirbtuvės, kur ligoniniai turi pasirinkti specialybę ir mokytis amato. Yra šių specialybių skyriai: elektro - instaliacijos, radio, stalių, batsiuvų, siuvėjų, taikomojo meno — braižybos ir anglų kalbos kursai.

Pasiskirstymas krašte

Daugiausia lietuvių gyvena Paryžiuje — 286 ir jo priemiestuose — 122. Dar kiek daugiau yra Meurthe et Moselle departamente — 67, Moselle — 66, Calvados — 44, Seine et Oise dept. — 39, Maroc — 28, Bas Rhin — 26, Rhone — 25, Nord — 24, Haut Rhin — 22, Pas de Calais — 21, Allier — 21, Seine Inférieure — 15, Aube — 16, Alpes — 14, Ardennes — 12, Isere — 11, Loret — 10, Cote d'Or — 10. Kituose departamentuose nesiekia nei po 10.

AUSTRIJA

Riedo stovykla

1945 metais, po karo pabaigos Aukštutinėje Austrijoje, Riede buvo įsteigta stovykla. Mediniuose barakuose talpinosi baltiečiai, lietuviai (daugiausiai buvo apie 400 asmenų), latviai ir estai, mūrinuose pastatuose talpinosi rusai ir ukrainiečiai. Stovykloje būdavo viso 1600 asmenų.

Šių metų pradžioje stovykla buvo perorganizuota į Rehabilitation Center (Polisio), kurio visai kita paskirtis. Čia suvežami iš visos Austrijos DP sirgusieji plaučiais, negali šiuo metu emigruoti.

Riedo stovykla visada atsiminėjo tvarka ir švara, jau ta-

DIRBTUVĖS ĮRENGTOS GERAI IR VEDAMOS GERU SPECIALISTŲ.

Kiekvienas ligonis turi per dieną nustatytą valandų skaičių — nuo 3-7 — atidirbti. Be plačiausiai sergančių, čia atvežami ir invalidai, trijų mėnesių kursams.

Pacientų tarpe yra ir lietuvių, kurie buvo džiovos kankinami. Tarnautojų ir valdininkų tarpe labai mažai tėra DP, nuolat juos atleidžia, pakeisdami austrais bei Volksdeutsch'iais. Matyt visur taip "globojami" DP.

IA VALSTYBĖS

Mūsų vis dar nežino

Amerikiečių politikai stebėtinai nesugeba išskirti mažesnių tautų vardų — dar ir dabar Vašingtone juokiamasi iš senatoriaus Connaly, Užs. Reik. Komiteto Kongrese pirmininko, kuris Amerikos Lietuvių Tarybos delegaciją bent pusę valandos išlaikė, pildamas prakalbą be atvangos, už ukrainiečius. O dabar štai ir vėl žymus jų senatorius Brian McMahon viename pasikalbėjime išstieškė, jog "paskutinę savaitę genocido diskusijoje latvių ir estų atstovai mane tiksliausiai informavo, kas dedasi už geležinės uždangos"... Tuo tarpu tai buvo daugiausia Lietuvių Informacijos Biūro vedėjo Kosto Jurgėlos

A. D. ILMA

KELEIVIAI

Visi, mes, pakilę nuo žemės,
Lig pirmųjų, auksinių žvaigždžių:
Gyvenime ateitį lemiam —
Ir ieškom širdžių!

Ieškom kelio, takelis per pievas,
Kai berželiai vilioja žali. —
Mūsų žingsnį palaimina Dievas,
Tik mes vis akli...

Visi, mes, benamiai, turtuoliai,
Visi: — Tu, ašen arba jis —
Žingsniuojam ir skubam į tolį,
Kaip marių vilnis.

Pro didmiesčių mūrus, alėjas,
Per tiltus auksčiausių kalnų.
Tai saulė mus lydi, tai vėjas —
Tai garas dainų.

Visi, mes, pakilę rods laukiam,
Kada? Oi, kada? Bus namai?!...
Kąda nušienautom palaukėm
Plauks žodis ramiai? — — —

Iš bibliografinio pasaulio

Britų Tautinė Bibliografija

Nuo š.m. sausio 1 d. angliai pradėjo leisti "The British National Bibliography". Bibliografija leidžiama kas antrą savaitę...

Naudingas biuletenis

Tarptautinių sąjungų susivienijimas (Union des Associations Internationales, Palais d'Egmont, Bruxelles, Belgija) leidžia mėnesinį biuletenį, kuriame skelbia labai tiksliai visus numatomus "ateityje" tarptautinius kongresus...

Pasikeitimai leidiniams

UNESCO biuletenio pranešimu tarptautinio pasikeitimo leidiniams reikalai pavesti Belgijai, kurie turi nemažą patirtį šioje srityje.

bibliotekos (Bibliothèque Royale de Belgique) Bruselyje konservatoriaus pavaduotoja p-lė Dargent redaguoja "Manuel sur les échanges internationaux de publications"...

Austrijos viešosios bibliotekos

labai nukentėjo pr. karo metu iš dalies dėl bombardavimų, o dar labiau dėl maskolių savivaliavimo ir savanoriškai atliktos bibliotekų "čistkos"...

(LBT pranešimas).

Propagandinis okupantų melas

Nusipirkau sovietų propagandines centre New Yorke lietuviškai surašytą iliustruotą žurnalą "Tėvynėje". Siūlau visiems jį įsigyti, juk baikos — vos 10 centų, o jų propagandos nevalyvas įtikintų mūsų kančios tremtyje prasme.

Štai pats viršelis. Užrašyta: "Numeris skirtas Kaunui". Broniaus Baltrušaičio kirpta, bratizyta ir sulipdyta: Obelies paukštelis... vidury Nemuno sėdi mergaitė, už jos plaukia čia pat baidarė, o už baidarės porą žingsnių Nemuno sala, už jos Kauno panorama, o dangus vėl kitos fotografijos priklijuotas. Antrame puslapyje "Nūdieniam Kaunui".

Kažkada mėgtas, feljetonistas Pivašo, kuriam ir paskirtas šio žurnalo redaguojimas, konstatuoja, kad Kaune žmonės ir gyvena, ir keltuvai veikia, ir autobusai iš Maskvos, ir vietoj statyti, važinėja. O kiek mokyklų! Tik jau neduoga, kaip buvo ir mums pasitraukiant ar prieš 10 metų šetonams užgrobiančiam šali.

Medicinos skyriuje matome dr. Matulevičių, Staugaitį, Musteikį — paniūrę, lyg beviltski. Toliau seka pramonė — darbininkai apsilvilkę sovietiško sukirpimo kailinukus. Skelbimus ir fabriku įsakus pasirašo visokie Gabdankai, Kardasevičiai ir panašūs. Stebiesi, kaip mažai naujų fabriku pastatų — juk pagal žodžius nuotraukos turėtų būti kitokios.

Toliau seka švietimo pastatų nuotraukos. Prie VD Universiteto didžiųjų rūmų net ir meteorologijos skelbimų lenta tebestovi, o ji — mes kauniečiai gerai atsimename — buvo nuimta dar prieš bolševikams ateinant: 1940 m. Žemės banko rūmus

vaizduoja nuotrauką ir "Žiburių" dažnai naudota klisė. Universiteto klinikos nufotografuotos iš katilinės pusės, taip kad ir nesimato, ar jos atstatytos ar ne. Parodoma visa eilė studentų grįžusių iš Vokietijos ir tęsiančių savo mokslus. Visų veidai nuvargę, apatiški. Nei vieno naujo pastato nesimato. Visas Kaunas nuotrauka iš vokiečių latakų — stiebai išduoda.

A. Sabaliauskas — Žalio Rūta kunigo drabužiuose nufotografuotas; jis verčias vis iš suomių kalbos. Rodoma, kad Centrinė Valstybinė Biblioteka įsikūrusi Prekybos ir Pramonės rūmuose Donelaičio gatvėje. Sporto halėje rengiami Filharmonijos koncertai, nes kitur neužtenka vietos. Tai galimas dalykas, nes kultūra yra belikusi vienintelė jungtis mūsų su vokiečiais ir pačios lietuvių tautos jungtis. Knygų lietuviškų išvairda tiesiog sugraudina. Kaip jie, ten pasilikę, visomis jėgomis įkibę laikosi savojo meno, savosios kultūros!

Medicinos skyriuje matome dr. Matulevičių, Staugaitį, Musteikį — paniūrę, lyg beviltski. Toliau seka pramonė — darbininkai apsilvilkę sovietiško sukirpimo kailinukus. Skelbimus ir fabriku įsakus pasirašo visokie Gabdankai, Kardasevičiai ir panašūs. Stebiesi, kaip mažai naujų fabriku pastatų — juk pagal žodžius nuotraukos turėtų būti kitokios. Su nuotraukomis nepameluosai taip lengvai. O kai rodomos krautuvės, tai širdis verkia beskaitant — 550

krautuvė yra Kaune, kur kiekvienas gali pirkti ką tik nori... Pienocentro, Maisto, Paramos gaminius... bananų, apelsinų — visų tų krautuvė lentynose lyžte lyžta. Lai prisimena pabėgėliai pirmuosius bolševikmečio metus prieš 10 metų ir tada tegul patiki Pivošos — Augustino Griciaus — žodžiams: "Gatvėse gausu kioskų su saldumynais, rūkalais, vaisiais. Kaune yra apie 170 restoranų, kavinių, brų. Vsarą visur pardavinėjamos gėlės. Kaip ir visada kauniečių didelės puošėivos ir jų kasdien apstu šukavimo salionuose". Įrodymai nuotrauka grįžusio dr. Sipavičiaus su žmona mėsos produktais perpildytoje krautuvėje. Už stalo rusiško tipo mergina, o juodvieji abiejų akys žemyn nuleistos, tarytum kas užpakalyje su revolveriais stovėtų. O gal jie paklydę buvo ir užėję į MVD krautuvę... Štai kita nuotrauka per Ne-

manų "nutysusio naujo plataus tilto". Matome evangelikų bažnyčią ir tik gabaliuk. Tiltu ataramos, kuri tačiau taip nieko ir nepasako. Repatrijavusių pasisakymai su motto: "Tik gimtojoj padangėj tegalimas mielas — visų tų krautuvė lentynose lyžte lyžta. Lai prisimena pabėgėliai pirmuosius bolševikmečio metus prieš 10 metų ir tada tegul patiki Pivošos — Augustino Griciaus — žodžiams: "Gatvėse gausu kioskų su saldumynais, rūkalais, vaisiais. Kaune yra apie 170 restoranų, kavinių, brų. Vsarą visur pardavinėjamos gėlės. Kaip ir visada kauniečių didelės puošėivos ir jų kasdien apstu šukavimo salionuose". Įrodymai nuotrauka grįžusio dr. Sipavičiaus su žmona mėsos produktais perpildytoje krautuvėje. Už stalo rusiško tipo mergina, o juodvieji abiejų akys žemyn nuleistos, tarytum kas užpakalyje su revolveriais stovėtų. O gal jie paklydę buvo ir užėję į MVD krautuvę... Štai kita nuotrauka per Ne-

rie "su didžiausiu džiaugsmu dėkoja už tuos milijonus rublių, kuriuos Kauno Savivaldybė išleido jiems sušelpiti". Leidinys, nors propagandinis, bet taip suartina su tėvyne, persekiojama, naikinama — ir buktėli, kad tie dešimtis metų mus nusiųdė toliau nuo Nepriklausomosios negu galvojame. Kiekviena nuotrauka, nors ir sena, ir klastota, taip miela iš tenai, kiekvienas lietuviškas žodis — nors ir prievarta rašytas — toks jaukus. Tik šitpropaganda mūsų neapgauna. Priešingai. Ten matome, kad ir klastoti — ne dabarties, bet mūsų palikti — vaizdai didina tik pasiryžimą kovoti prieš grobuoniškąjį tironą, engiantį mūsų gražiąją tėvyne.

Almus.

Ukrainiečiai apie "Čiurlionį"

Ukrainiečių nacionalistų savaitraštis "Gomin Ukraini" Nr. 23 (58) M. P. "Čiurlionis" ansamblio pasirodymą Toronte vertina nusimančio ir gerai informuoto žmogaus plunksna, linkėdamas jam, reprezentacijai lietuvių ansambliui, pasiekti tokio vaidmens, kokio pasiekė ukrainiečių O. Košic. Tik kažin ar visi sutiktų su autoriaus įvedamosiomis pastabomis, kur teigiama, kad ukrainiečiams lietuviškasis folkloras bei daina esą taip artimi, primena gimtą Paliesę, dėl ukrainietiškojo įtakų, vaisiaus ano senojo abiejų tautų bendravimo. Kažin ar nereiktų ieškoti platesnės bazės? Autoriaus teigimas, kad kanklės esą moterų muzikinis instrumentas beabejoj yra išvada, kad ansamblyje nėra kanklininkų, tėra vien kanklininkės. Atrodo, kad tai įsidėmėtina ansamblio pranešijos tekstui.

Ukrainiečių Eucharistinė šventė

Birželio 9—11 d. rytų Kanados ukrainiečių katalikų egzarchatas surengė Eucharistinę šventę Toronte. Penktadienį įvyko iš kelionės į Romą ir po Europą grįžusio egzarcho Izidoro Boreckio iškilmingas pasisveikinimas Šv. Juozapo katedros salėje, šeštadienį "Columbus" salėje įvyko iškilminga akademija Eucharistijos garbei, o sekmadienį iškilmingos pontifikalinės pamaldos Eucharistijos Kristaus garbei De LaSalle Oaklando aikštėje, kur dalyvavo apie 5000 tikinčiųjų.

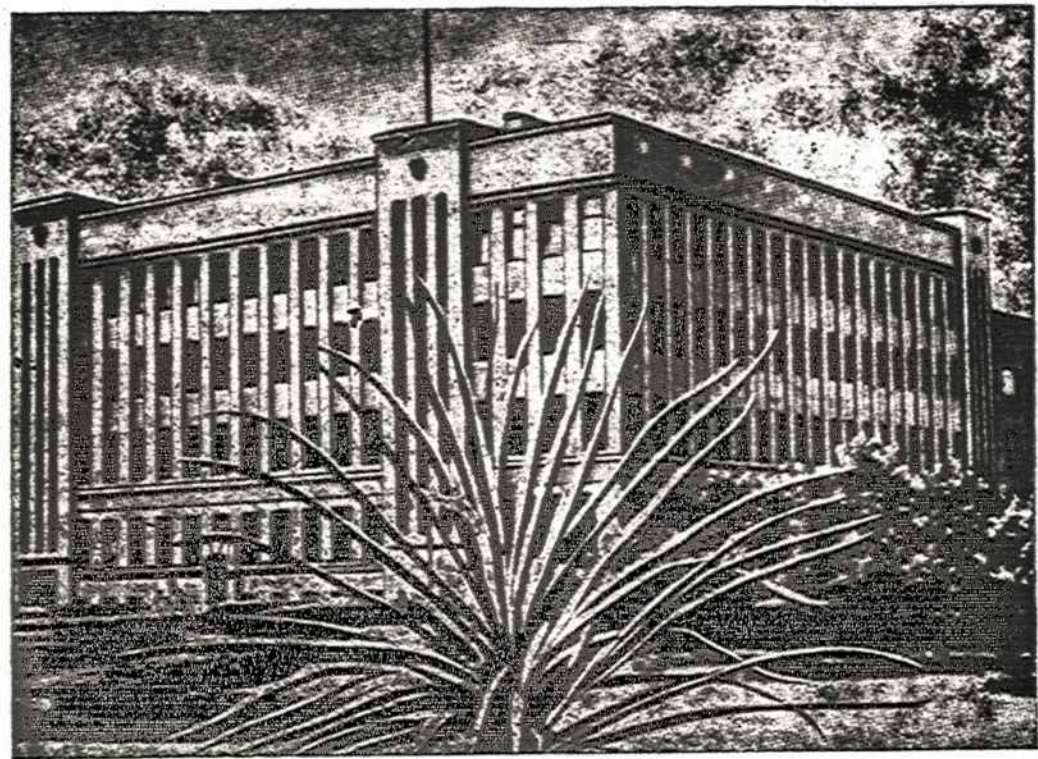
Kanados jubiliejinės 5 centų monetos konkursas

Kaip mūsų buvo pranešta Kanados jubiliejinės 5 centų monetos "1751—1951" projekto konkurse buvo paskirtos 5 premijos: \$1000 ir keturios po \$250. Jau paskelbti konkurso daviniai. Pirmąją premiją laimėjo Toronto skulptorius, 1929 m. atvykęs iš Vengrijos, Stephen Trenka, dirbęs Ridpath Furniture Co. Karo metu jis buvo kariuomenės braižytojas ir yra paruošęs visą eilę paminklų, kurie dabar statomi Kanados kariuomenės žygių vietose. Kitas 4 premijas laimėjo du torontiečiai ir du montrealiečiai. Pirmąją premiją gavusiam projekte matome apačioje tris klevo lapus, virš jų ant lentos 6 šonais sudurtus namukus, kuriuos skiria keturkampė vilona, einanti iki pat monetos viršaus, viršuje "CANADA", įrašyta lanku, kolonos kairėje "Nickel" 1751—1951, o dešinėje "5 cents".

Kanados jubiliejinės 5 centų monetos konkursas

Kaip mūsų buvo pranešta Kanados jubiliejinės 5 centų monetos "1751—1951" projekto konkurse buvo paskirtos 5 premijos: \$1000 ir keturios po \$250. Jau paskelbti konkurso daviniai. Pirmąją premiją laimėjo Toronto skulptorius, 1929 m. atvykęs iš Vengrijos, Stephen Trenka, dirbęs Ridpath Furniture Co. Karo metu jis buvo kariuomenės braižytojas ir yra paruošęs visą eilę paminklų, kurie dabar statomi Kanados kariuomenės žygių vietose. Kitas 4 premijas laimėjo du torontiečiai ir du montrealiečiai. Pirmąją premiją gavusiam projekte matome apačioje tris klevo lapus, virš jų ant lentos 6 šonais sudurtus namukus, kuriuos skiria keturkampė vilona, einanti iki pat monetos viršaus, viršuje "CANADA", įrašyta lanku, kolonos kairėje "Nickel" 1751—1951, o dešinėje "5 cents".

PRAHA. — Išganymo Armija Čekoslovakijoje uždaryta birželio 1 d. Ji ten turėjo nemažai turto ir buvo gana veikli.

Buv. užsienių reik. ministerija. Dabar universitetas.

Prof. Dr. A. Paplauskas — Ramūnas

nuo šių metų pradžios skaito paskaitas Ottawos ir Montrelio universitetuose. Ottawos universitetas įvertindamas jo mokslinį darbą suteikė jam Associate Professor laipsnį bei titulą.

Tai pirmasis lietuvis profesorius iš tremtinių Kanadoje. Profesorius žmona Marija tuo pat metu išlaikė daktarantui skirtus egzaminus.

Mūsų mielijų bendradarbių vertais pasiekimais džiaugiamės ir linkime tolimesnės sekmes.

"Darbininką" perima pranciškoniai

JAV įsikūrę tėvai pranciškoniai plačia vąga varo kultūrinį darbą. Dar tik metų pradžioje pradėjo leisti "Aidus", birželio 5 d. Lietuvių Darbininkų Seimo nutarimu perima ir vieną iš pajėgiausių JAV lietuvių laikraščių — "Darbininką", o taip pat ir jo spaustuvę. "Darbininkas" ir toliau liks LDS organas.

SOFIJA. — Bulgarijos komunistų partijos centro komitetas paskelbė, kad 30.000 partijos narių yra beraščiai.

Buv. Savivaldybių departamento rūmai Kaune. Dabar čekistai čia kankina lietuvius.

suartėję. Ag, be jos gyventi būtų visiškai tuščia. O kambaryje tylu, kaip žiurkiai tylu — — —

— Bet šį vakarą jinai sugrįš gal vėl pasimačiusi su anuo, tuo ilgamosiu. O jam ji tik sapnuose gera. Užtektų jai rankelę ištiesti, žodelį išarti, idant išnyktų tarp jų nutysus tolyma, idant atgytų tuščia dykuma. Tik truputį ji jeigu prisiglaustų, tik ranką ant jo peties uždėtų, būtų gera, kaip sapne buvo. Kaip nedaug tereikia, kad būtų labai daug. Gal net tik vieno trumpo josios sakinėlio.

Ir įsivaizduoja jis sau, kad jau būtų, sakytum, Agė parėjus. Lyg išeina jis iš kambarėlio ir, sustojęs prie laiptų, sako Agėi, į antrąjį aukštą lipančiai:

- Labas vakaras, Agė.
— Labutis.

— Galėtum truputį užeiti pas mane? Ji žiūri šypsodama. Kas čia yra, kad jis pas save kviečia? Niekad nėra kvietęs: visada pats užeidavo.

— Esu pavargęs, kaip šunelis. Būtinai turiu parašyti dar laišką, — atsaisako užėiti Agė.

— Trumpam tik. — Bet ko? Gali juk ir tu užėiti. Arba sakyk dabar, jei turi ką svarbaus.

— Tu mėgsti burti ateitį. — Nori šįvakar man burti iš kortų? — nusijuokia Agė.

— Ne iš kortų ir ne aš. Jei norėtum atsakyti į rytojaus netikrumą, pas mane yra svečias, tikras burtininkas.

— Atspėja? — Agė jau susidomėjęs, bet vis dar lyg abejodama, ar užėiti.

— Jam nereikia spėti. Jis ateitį pasako tokią, kokia iš tikrųjų laukia.

— Tai labai įdomu. Ir įsivaizduoja jis sau, kad įeina Agė ir visa krūpteli, staiga pamačiusi gale jo lovos kaukuolę.

— Čia dabar? — Kiekvieno mūsų likimas.

— Tu pats pamešei? — Agė žiūri į jį tiramai. Jam pasirodo, kad žiūri abejodama, ar tik jis nebus pamišęs, betarnaudamas toje bepročių ligoninėje.

— Sėsk. Didžiulė mano viešnia esi, — parodo jai šitą pačią sofą.

— Kurgi, baisiausia viešnia, — ji kažkaip prisiversdama šyp-teli, nesava.

Nesisėda Agė. Tik tyli ir žiūri į kaukuolę.

Ji tvaikina Agės artumas, atsiminimas iš sapno, jos nustebeš veidas, praviros lūpos. Kažkaip net suskausta širdį, kad ji tokia. Mato jos krūtine, jausdamas jos prisispaudimą iš sapno. Štai, taip arti. Argi ji galėtų ištekėti už kito, būti kito. Jis pajaučia neišsakomai didelę savo skriaudą. Niekam jos neatiduoti. Tegu nudžiūsta ano kito rankos, kurios siektų ją glamonėti. Net Agės nematydamas, tik atsiminęs jos krūtine, jos šnerviųjų virptelėjimą, kažkokį kentėjimą pajausdavo...

Neatiduoti jos niekam kitam. Išbučiuoti ją dar šį vakarą, dabar. Išgerti dabar jos lūpas, kaklą, pajusti tą jos krūtine, kurią jautė tenai prie nežinomo vardo upės...

Jai pasidaro neįjauki iki kaulų smegenų, kai ji jo veide pamato kažkokį atkaklų reikalavimą, užsispyrimą. Suka šalin veidą, vengdama jo tiesaus į lūpas pabučiavimą...

Ar jo vietoj kaukuolė snaustų, svyruotų ir nedrįstų, jei ji galėtų gyvenimą pakartoti?

— Agė, mano... — Aš ne daiktas, aš niekieno, — Agė atsistumdinėja nuo jo.

Ji nustebeš. Ji nesupranta, ko jis nori. Ji krūpteli, kai jis ją apima ir brutaliai prie savęs prisispaudžia. "Ne, jis negirtas", — galvoja Agė. "Jis iš tikrųjų pamišęs", išskaito, žiūrėdama iš visiška arti į jo keistai žibančias akis. "Tai pakliuvau..."

Jis įsisurbia į jos kaklą, pajausdamas jos virptelėjimą visu kūnu.

Tą patį akimirksnį pro jo petį ji pamato kaukuolės iššieptas žiaunas, tas pačias, kurios skaudžiai kremta jos kaklą...

Tada jai pasidaro jau neapsakomai klaidu, kad šis pamišėlis įsisurbęs per jos kaklą iki pat širdies. Jis gi nužudys, būkšteri, pajusdama jo sunkią ranką ant kairios krūties. Laikraščiuos jį raskdavusi, kad užpuolę vyrai pagaliau dar moterį tr nužudo. Tokia žinia jį visada sukrėsdavo. Jis nužudydavo pamišę, ne kitaip. Už kągi dar po visko. Dabar ir šitas. Ir jį pati pakliuvo į pamišėlio rankas. Nieko nėra namuose, ir niekas jos pagalbos šauksmo neužgirstų. Jis niekad prie jos nesikabino taip su jėga, buvo žmogus kaip žmogus. Ji pasijunta visai viena tuštumoje, drauge su kaukuole ir jį laužančiu bepročiu.

Nuo vyro jai jau yra tekę gintis, ne pirmąkart. Ji graži, daug

vyrų norėtų jos. Kai kas berniškaiki mėgino su jėga, lyg neva juokaudamas. Bet niekad ji nėra buvusi tokioj blogoj situacijoj.

Ji suspurdėjo, norėdama išsiveržti. Ji metėsi iš visų jėgų gintis, kol dar nevelu. Susopoj krūtine, lyg jis būtų išplėšęs ligi širdies. Gynimosi instinkto užviešpatauta, ji plėšiasi iš jo. Patamsėja akyse. Besigindama užgriebia metalinį daiktą ir kerta jam...

ir dar kartą... ir dar... Jis susipurto ir griūva. Ach, Agės veidą užstoja ironiška šypsanti kaukuolė. Per akimirksnį kaukuolė išauga didumo sulyg ežerū, išauga per visą dangų... Iškyla viršum pasaulio kaukuolė, kaip mėnulis... Paskui kaukuolė nusverdėja ir sklūsta, skradžiais krinta į sutemstančią tuštumą...

Iš šito košmaro jį išvaduoja apačioj durų dunksterėjimas. Jis greit atsėdė ir klausė. Ir girdi žingsnius žemiau koridoriuj: kažkas parėjo. Jam jau buvo pradėjus smarkiau plakti širdis. Bet šituose namuose jis visų žingsnių puikliausiai pažįsta ir atskiria. Tai ne Agė grįžo. Tai tik šeimininkė.

Jis atsigula ir sugrįžta į mintį, kągi tada darytų Agė, kai nuo jos smūgio jis jau gulėtų užmuštas ant grindų. Gulėtų negyvas vistiek nuo jos smūgio ar savo paties liguistos širdies knekte-rėjimo...

Kambary, žinoma, taptų begaliniais tyli. Jis ir Agė būtų jau atsiskyrę milijonams metų. Agė, išplėtusi akis, žiūri į sudribusį ant grindų. Apstulbusi. Ji kažkaip praradusi rėvoką, kur besanti. Staiga — ji pastebi belaikanti rankoje masyvinę, kampuotą peleninę. Ir iš karto atstotika. Prikandusi žadą apsižvalgo. Vėl išvysta kaukuolę — ir krūpteli — — —

— — — kaukuolė juokiasi, įsigrėždama į jos sielą tuščiom akim. Žengterėdama atatupsta, Agė užsistoja ant jo rankos, tos pačios, kuri tik ką buvo jos liemenį apkabinus. Atsuka ir žiūri į gulintį išdriktą negyvėlį. Jo veide kentėjimo bruožai. Jis lyg būtų iš karto daug senesnis tapęs. Išlikus žymė kažkokios pastangos, norėjęs kur veržtis. Atsimena, kaip jis krisdamas skausmingai suinkė, o nukritęs pasitempė paskutine pastanga.

Agė, kaip drobė, išbalus, kad, štai, įvyko toks kvailas atstikimas. Gal dabar jai galima jo? O gal atsiminė, kad yra gatvės, žmonės, policija? Vietoj laukų vestuvių, susilaukus teismo už žmogžudystę...

(Bus daugiau)

Kom. pasaulio vidaus kovos

(Tęsinys iš praeito Nr.)

Kostov buvo kietas ir užgrūntas vyras. Priešingai Rajkul jis buvo senas kovotojas, įstojęs į partiją 1920 m., dar būdamas jaunas teistų studentas. Jis būdavo dažnas svečias Maskvoje. Jau net antrąjį pasaulio karui prasidėjus, jis buvo Bulgarijos komunistų pogrindžio vadas. Komunistų tarpe jis buvo beveik legendarinė asmenybė. 1942 m. buvo pagautas ir sistematiškai kankintas. Visą laiką laikėsi didvyriškai ir neišsidavė. Vieną kartą bandė bėgti ištrūkdamas iš policijos ir šokdamas per langą iš ketvirtjo aukšto. Telefono vielos sutrukėdė jo planus, nukrito susilaužytas mas nuogarkaulį ir visam gyvenimui liko luošas. Bulgarijos Karališkasis teismas nuteisė jį kalėti visą amžių.

Stovėdamas prieš liaudies teismą, Kostovas atsisakė prisipažinti. Gi Pravda aprašydama įvykius ir tyčiodamasi iš jo išvaizdos nūro: "Teismo salėje pasirodė Kostov, kuprotas su gudriomis vagies akimis. Su jo griežtais žodžiais teisėjams buvo aišku, kad prieš save turi sukty, patyrusį ir viskam pasiryžusį priešą". Pravda neklydo, jis tikrai buvo toks. Jau pirmąjį teismo dieną jis atšaukė visus savo prisipažinimus, aiškindamas, kad tai buvo išgauta per nežmonišką kankinimą. Tuo savo atvirumu sumaišė teismo kortas ir tuč tuojau buvo išvestas "poilsiu". Bet ir vėliau jo nepalaužė. Dėl jo nepaprasto ryžtingumo, iš 11 kaltinamųjų tik jis vienas buvo pakartus.

Pereitų metų paskutinėmis dienomis, Bulgarija pradėjo naują gyvenimą. Su Sovietų Sąjunga pasirašiusi naują sutartį,

atiteko gerosios globėjos visiškai priklausomybėn. Buvo išrinktas naujas parlamentas. Viešam lankymui atidarytas Dimitrovo mauzoliejus.

Pabaisos veidas

Su Maskva kalbant, svarbiausias dalykas rodyti savo drąsumą ir nei sekundai nenusigąsti. Pastaruoju atveju raudonieji despotai su nustabiu miklumu išnaudoja kiekvieną silpnę vietelę. Pakankamai žinoma, kad Kremliaus tolerancija yra laikina ir apgaulinga. Nežiūrint kas tai būtų, pajėgus varžovas ar poprasčiausias satelitas, iki tam tikro laiko viskas eis kaip patepta, bet praejus tašką ir Maskvai suėmus visus siūlytus, be jokio pasigalėjimo jie bus apvytioti, apie oponento kaklą. Pačius tuotinas pavyzdys — Graikijos partizanų likimas. Pradžioje Maskva juos laimino. Paskiau pamatė, kad ir ten atsiduoda tiotizmu, pradėjo daryti keisčiausius trugdumus, o galiausiai, nieko biuresnio nesugalvodama, pačių kovų viduryje nužudė vadus. Pagaliau ir patys eiliniai pateko tarp kūjo ir peilko: jų galutinio žlugimo kritiniais buvo vienodai Maskva ir Trumano Doktrina.

Yra aiškių duomenų, kad dėl kažkokių politinių nesklaidumų vidaus teroras jau yra vėl prasidėjęs. Dar iki šiol neišrinkta 1948 m. Ždanovo mirtis, Politbiuro nario Nikolai Voznesensky paslaptinas dingimas rodo, kad ir pačiose viršūnėse yra nemažai rūpesčių, kurie tempašalinami tik su gyvenbėmis. Šiek tiek stabina ir vienuolika metų besitęsęs, rusų partijos kongreso atidėliojimas, o nesė-

LONDON. — Britų opozicijos vadas Churchillis paskutiniu laiku reiškia mažiau pasitikėjimą, jog konservatoriai greitai laiku pajėgtų laimėti daugumą parlamente. Darbo partija, atleidusi kontrolės ir nacionalizacijos varžtus, vėl patraukė į savo pusę žmonių simpatijas.

LONDON. — Birželio 26 d. čia prasidės paruošiamieji JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos pasitarimai dėl rugsėjo mėn. užsienių reikalų min. konferencijos Vokietijos reikalui spręsti.

SYDNEY. — N. Pietų Velsch birželio 17 d. rinko srities parlamentą. Ten dar tebevaldė darbiečiai, senatas liks su darbiečių dauguma ir įstatymdavystė bus negalima. Pirmiausia tai bus išbandyta su antikomunistiniu įstatymu, kurio senatas nepraleis. Premjeras G.R. Menzies pareiškė, kad tokiame atveju bus nauji rinkimai.

LONDON. — Thomo Edinson tyrinėjimų bendradarbis Alfred Clark, 77 m., gimęs New Yorke, 1928 m. priėmęs britų pilietybę, mirė Fulmer.

nai vestoji mirties bausmė irgi ne vagims bus taikoma.

Per trisdešimt savo "veiklos" metų, Kremlius yra išžudęs iš tias divizijas nuosavų komunistų, jie tai gali tęsti dar trisdešimt metų, bet pagaliau visa tai turės vieną kartą pasibirti ir pats žudytojas prieš kelio galą...

Sentimentaliūs Vakarai: Rytinės Europos, prieš Kremlių nusistatčiusiuose komunistuose stengiasi įžiūrėti tikruosius idėjinius kovotojus, kuriems nei žemės reforma, nei industrijos nacionalizacija nerūpi. Tokiems Vakarams geriausia tiesą parodo Dimitrovo likimas. Gi relikvija Vakarai, nors paradoksiškai, turi sutikti ir žinoti, kad Sovietų kultinimai prieš Tito, Rajk ir kitus tūkstančius Amerikos agentų, yra tiesa. Tiesa, kad jie mielai padėtų tiems idėjiniams kovotojams, bet dėl savo nerangumo negali nei mažojo pirštinio pajudinti.

Baigiant tenka pasakyti, kad šiuo metu komunistiniame pasaulyje yra šimtai tūkstančių žmonių, kurių svajonės yra žymiai arčiau prie Amerikos industrijos laisvės, kaip kęsti primityvių Sovietų tiraniją.

Sulietuvino S. Meškutis.

Vogeler ir šv. Stepono karūna

Apie Vengriję sausio mėn. nuleistą 15 m. Tarptautinės Telegraf. ir Telegrafo bendrovės viceprezidentą Robert A. Vogeler, dėl kurio išvadavimo buvo žadėtos derybos, ilgai nebuvo jokių žinių. Tik prieš porą savaitių buvo pranešta, kad dėl jo vedamos derybos, o dar po kelių dienų žurnalistas, iš kurio ištraukė, paskelbė, kad Vengrų vyriausybė už jo palėidimą reikalaujanti grąžinti į Budapeštą istorinę Vengrijos relikviją — šv. Stepono karūną.

Vengrijos sukrikščionintojas karalius Steponas I (977—1038) kanonizuotas 1083 m., šią karūną buvo gavęs iš popiežiaus Silvestro 1001 metais. Nuo to metu ji buvo karalystės šventenybė. Ja būdavo karūnuojami visi Vengrijos karaliai. Vokiečiai karūną gavo išgabeno į Vokietiją, kur ji buvo atrasta JAV kariuomenės ir laikoma jos žinioje, greičiausia Wiesbadene. JAV iki šiol buvo atsiskaitęs karūną išduoti komunistinei Vengrijos valdžiai.

VIENA. — Derybos dėl Vengriję nutelsto International Telegr. and Telegr. Comp. viceprezidento Vogeler išvadavimo, kaip pranešama, vyksta sekmingai ir laukiama, kad šiomis dienomis jis bus paleistas.

Iš plataus pasaulio

Tr. Lie vėl vyksta į Europą

Pranešama, kad rūpindamasis, kaip įvesti į JTO komunistinę Kiniją, dėl kurios neišleidimo pasitraukė iš darbų Sovietų blokas, Tr. Lie birželio 30 d. žada vėl vykti į Europą. Liepos 3 d. kalbėsies Londone JTO Britų Draugijoje. Iš ten vyks į Ginevą, kur dalyvausis Ūkio ir Socialinės Tarybos posėdyje. Vykdamas į Norvegiją, pakeliui sustops Paryžyje, mėginsis sutvirtinti Prancūzijos nusistatymą iškelti kom. Kinijos įsileidimo klausimą JTO. JAV norinčios išlaikyti savo nusistatymą priešintis kom. Kinijos įsileidimui, bet būsciančios patenkintos, kai teigiamai bus išspręsta prieš jos balsą.

Fuchs išdavė ir vandenilio bombos paslaptis

New York Times mokslinis korespondentas W. L. Laurence, vienintelis iš pasaulio žurnalistų, kuris buvo prileistas prie atominės bombos paslapties, rašo, kad Fuchs žinojęs ne tik atominės, bet ir vandenilio (hidrogeno) bombos paslaptis, kurias taip pat beabejo perdavė rusams. Fuchs buvęs, mat, narys Los Alamos tyrinėjimų mokslininkų štabo, veikusio slapčiausiai, posėdžiavusio už trijų užrakintų durų.

Maskva vėl kimba prie Irano

Dar gegužės 14 d. Maskva buvo įteikusi Irano vyriausybei notą, reikalaujama pašalinti iš sovietų pasienio JAV ir kitų švietimšalių tyrinėtojų ekspedijas. Gegužės 18 d. Iramas atsakė, kad tai yra paties Irano žiobalo ieškotojų ekspedijos, kurios švietimšalių specialistų yra labai mažai. Birželio 22 d. Maskva Teheranui įteikė naują notą, kurioje aną pareiškimą at-

meta ir reikalauja imtis priemonių "nenormaliai padėčiai pašalinti".

DP skaičius didėja

Britų policija iš Hong Kongo praneša, kad į britų kolonijos teritoriją kas savaitę atbėga iki 25.000 kinų, kurie išsprunka iš komunistų kontroliuojamos Kinijos srities.

Hong Kongo vyriausybė su atbėgėliais turi daug sunkumų. Rimta problema atbėgėlių apgyvendinimas, jų maitinimas ir pasunkėjusi sanitarinė padėtis.

Gautomis žiniomis raudonosios lavos užlieto Kiniją jau 49 mil. žmonių kovoja su bado šmėkla. Toji pati grėsmė ruošiasi paliesti ir dar 60 mil. gyventojų. Paramos maistu iš JAV visai nebesitikiama, nes bet kokia prekyba su laisvuju pasauliu yra nutrūkusi.

Čekai nenori liudininkų

Birželio 13 d. iš Prahos pranešė Reuteris, kad 17 britų moterų, kurios buvo karo metu ištekėjusios už čekoslovakų, bet, ir tapdamos Čekoslovakijos pilietėmis, buvo pasilikusios Britų piliečių teises, meta naująjį kraštą ir grįžta į D. Britaniją. Dvi tokios našlės be jokių ceremonijų išvarytos iš krašto.

ŠNIPŲ MEDŽIOKLĖ JA VALSTYBĖSE IR KANADOJE

Pasaulio saugumo organų veiklos istorijoje beabejo yra neįprastas dalykas, kad vienos valstybės saugumo agentai putys ir visam pasauliui žinant, dabar atliekančių bausmę kalėtarėdų kitos valstybės piliečių. 1914 m. net karo priekabas buvo pasirinktas Serbijos atsakymas įsileisti Austro - Vengrijos saugumo organus sekti jų sosto įpėdinio žudikus. Tuo tarpu Britai visam pasauliui žinant leido JAV saugumo organam apklausinėti garsųjį Fuchs. Ir pasirodė, kad šitas apklausinėjimas davė naudos. Kaip žinia, to apklausinėjimo rezultate Harry Gold jau sumtas — sumitas aiški Fuchso nurodymu, kaip asmuo periminėš iš Fuchso paslaptis ir jas toliau perdavinėš. Po to dar sumito D. Greenglass, S. Weinbaum ir A. D. Slack. Pasirodo, kad benaplojojamo kamuolio siūly galai atveda į Kanadą, kuri 1942—1945 m. iki garsiosios Zabo-

Iš Toronto padangės

Antrame pirmenybių rate liet. futbolininkai turėjo eilę susitikimų. Pirmą kartą teko gan skaudžiai pralaimėti prieš pirmąjį Toronto komandą 3—0 santykiu. Jau pirmose minutėse užtikrintas priešų įvartis numušė mūsų vyrų nuotaiką. Tą dieną priešas ypatingai gerai sukovėjo.

Sekancoios rungtynės prieš Avro klubą buvo užskaitytos 1—0 lietuvių naudai be žaidimo, kadangi to klubo žaidėjai ne visi susirinko nustatytu laiku. Prieš Dentonia vienuolikę Vytis laimėjo 2—1 pasekme. Tenka pastebėti, kad įvartį autorius buvo centro puolėjas suomis, kuris pirmą kartą, debiutavo lietuvių sąstate. Tai naujasis liet. sporto klubo narys, kuris sustiprins mūsų komandą. Jis taip pat prieš porą metų yra atvykęs iš Suomijos pas gimines.

Paskutinėse rungtynėse prieš Oshawa City lietuviai baigė lygiomis 1—1. Šiuo kartu šališki teisėjo sprendimai susilpnino mūsų padėtį bendroje lentelėje, nes vieno įvartio teisėjas neuzskaitė.

Po šių varžybų lietuviai stovi antroje vietoje. Keturiolika pirmau-

SPORTO ŽINIOS

jančios komandos turės sužaisti tarp savęs ir tada bus nustatytas nugalėtojas.

Lentelė atrodo sekančiai:

1. Žaistų rungtynių skaičius,
 2. Laimėtų rungtynių skaičius,
 3. Pralaimėtų rungtynių skaičius,
 4. Lygiomis baigtų rungt. sk.
 5. Įmuštų įvartų skaičius,
 6. Įleistų įvartų skaičius,
 7. Bendras taškų skaičius:
Tartans	6	5	0	1	19	1	11
Lithuania	7	4	1	2	10	8	10
Massey-Har.	5	4	0	1	15	2	9
Hungaria	5	2	1	2	9	8	6
Stewarts	5	2	2	1	5	4	5
Commodores	5	2	2	1	5	10	5
Dentonia	6	2	3	1	7	10	5
Oshawa	8	1	4	3	9	20	5
7000 Club	4	2	2	0	8	7	4
Mimico	5	1	4	0	4	11	2
Avro	8	0	6	2	3	13	2

Birželio 10 d. sp. klubas Vytis suruošė savo nariams pobūvį. Pobūvis įvyko West End YMCA salėje, kurio metu buvo pagerbti perleito sezono liet. stalo tenisininkai. Po trumpo klubo pirmininko Sapockino žodžio buvo įteiktos dovanos.

Birželio 14 d. Toronte susitiko dvi anglų pirmąjomsios futbolo vienuolikos. Po įdomios ir įtemptos kovos pergalė atiteko English International komandai. Pirmame puslaikyje vyra-

vo United Manchester, kurį baigė 2—1 savo naudai. Abu vienetai šiuo metu gastroliuoja Amerikos kontinente.

Birželio 21 d. liet. futbolininkai žaidė priešpaskutines pirmenybių rungtynes prieš Commodores klubą. Lietuviai laimėjo 3—2 (1—0) pasekmė. Vyties klubui įvartius pelnė B. Astrauskas 1 ir S. Pulkauninkas 2. Priešui įvartius laimėjo G. Logan ir E. Winters.

Tą pačią dieną Massey — Harris nugalėjo 7000 Club net 6—0 rezultatu ir Mimico klubas pasiekė pirmą pergalę šiose varžybose prieš Dentonia vienuolikę 2—1 santykiu.

Major Section (seniorų futbolo sąjunga) iš dešimties vienetų šiuo metu pirmąja Earlis Legion ir Ady komandos. Ant rame divizione varžybose dalyvauja 11 komandų. Čia kol kas pirmąja White Eagles, Olympia, Nationals klubai. Ši grupė yra paskutinė sen. futbolininkų gradacijoje.

Iš šachmatų pasaulio

Birželio 17 d. Niagara Falls įvyko plataus masto varžybos tarp Kanados ir JAV-bių vienetų. Buvo žaidžiama net 94-se lentose.

Kanadiečius atstovavo Toronto ir Hamiltono šachmatininkai, kurių tarpe žaidė meisteris Vaitonis (II lenta), Paškauskas, Stepaitis, Sirutis, Rimas, Simanavičius. Taškus pelnė Vaitonis 1, Stepaitis 1/2, Simanavičius 1. Amerikos rinktinę sudarė Buffalo ir Clevelando miestai, iš lietuvių dalyvavo p. Nasvytis. Po įtemptos kovos varžybos baigėsi lygiomis 47—47. Kanadiečiams tai buvo didelė staigmena, nes perleitas metais jie buvo gan smarkiai pralaimėję. Abiejose šalys žaidė nemažais skaičiais naujųjų ateivių. Vieno iš pajėgiausių klubų — ukrainiečių — nei vienas pirmajis žaidėjas nedalyvavo (atrodo boikotavo), taip pat ir iš lietuvių klubo keletas stipresniųjų žaidėjų dėl įvairių kliūčių nenuvyko.

Vyties klubo šachmatininkai artimoje ateityje numato sužaisti prieš Gambit klubą 10-je lentų ir prieš Hamiltono lietuvius.

I. Žg.

Stalo teniso tarptautinės federacijos ilgametis pirmininkas W. J. Pope (anglas), 62 mt., mirė birželio 9 d. Beaconsfielde.

Futbolas New Yorke

Paskutiniu metu į New Yorką bei jo apylinkes suplaukė nemažas būrys gerų futbolininkų. Kilo reikalas organizuoti ir pasirodyti. Po vienos kitos treniruotės, š.m. gegužės mėn. buvo surengtos rungtynės su New York Sport Club komanda. Rungtynės baigėsi lygiomis 1:1. Iš pradžių lietuviai sužaidė silpnokai, nes nebuvo gero susižadimo. Tačiau yra viltingas, kad jiems padirbėjus turėsime neblogą pajėgumą vienetai. Žaidėjų yra pakankamai ir jaunesnieji futbolininkai galės tinkamai atstovauti lietuvius.

Abu įvartiai buvo pasiekti antrame kelyje. 5 minutėje Vynganto šūviu lietuviai vedė 1:0 ir turėjo daugiau progų, kol staigiai prasiveržė priešininkai pasiekė išlyginimą. Aikštėje stipriai pasirodė Jokubaitis, Saldaitis, Steponavičius, Vyngantas, Žukauskas. Buvo ir vėterianus futbolininkas Vl. Adomavičius. Linkėtina, kad žaidėjai neuzmestų pradeto darbo ir New Yorke po truputį įgautų svaresnį balsą savo pamėgtam žaidime. Pirmąsias rungtynes žaidė: Adomavičius, Jokubaitis, Liobis, Kligys, Gricevičius, Kubilius, Labutis, Saldaitis, broliai Simonavičiai, Steponavičius, Sabaliauskas, Vyngantas, Žukauskas. K. G.

"Reiškite jausmus gelėms" — skambinkite AD 1618

THE VICTORY FLORIST

Vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gelės bei vazonai

Jav. A. MERKER — 576 QUEEN ST. W. TORONTO

TEL WA—6812 587 QUEEN ST. W. TORONTO

QUEEN WEST FURNITURE CO

Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų:

- lovų komplektai,
- siuvamos mašinos,
- krosnys ir tt.

Kalbame slavų kalbomis.

THE EMPIRE LIFE
INSURANCE COMPANY

KANADOS SEIMŲ GLOBA

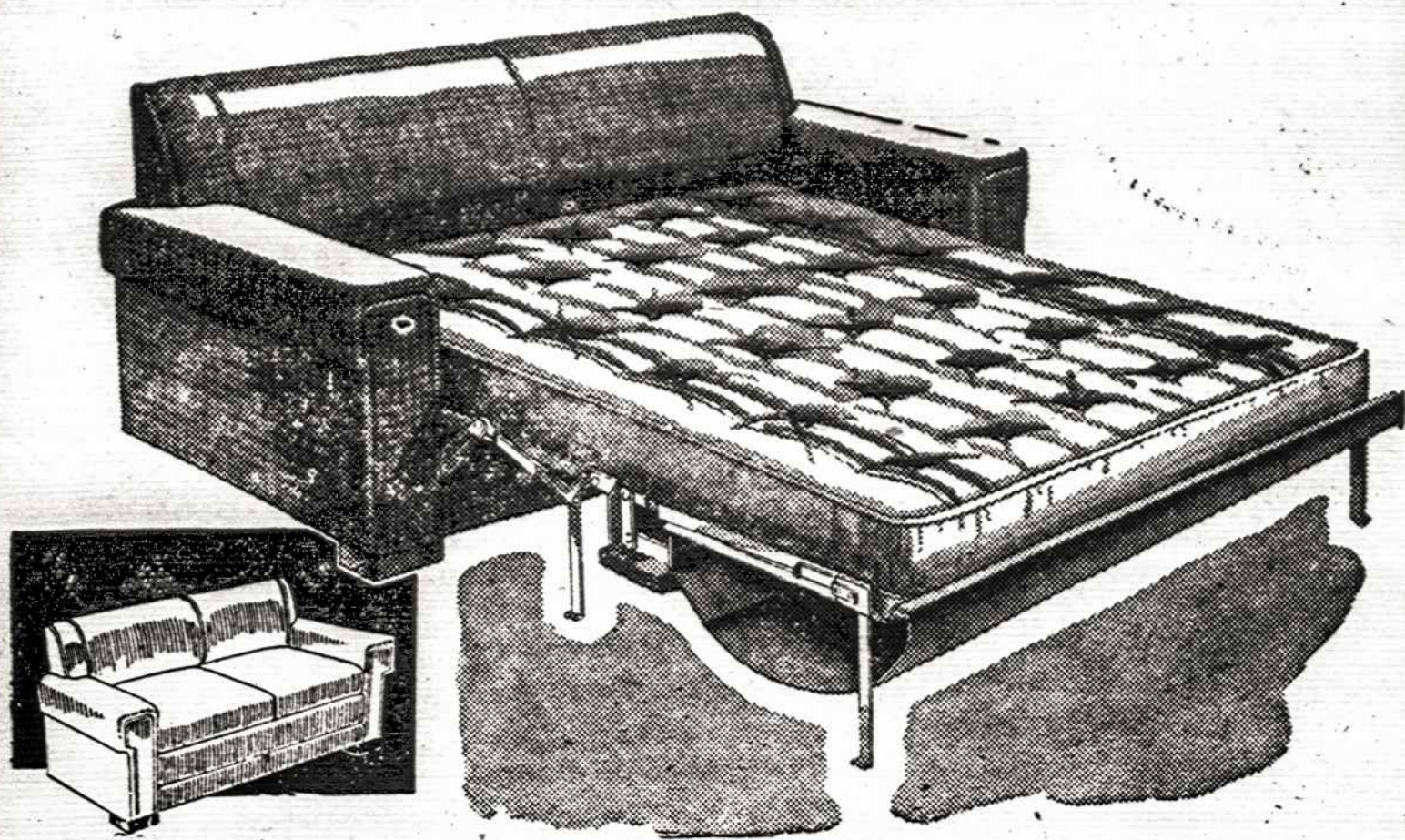
SPECIALUS ATSTOVAS

G. PALTAROKAS

Istaiga — Terminal Bldg., Main Street, Hamilton, Ont.

Gyv. vieta — 52 Orchard Avenue, Delhi, Ont.

PATOBULINTA MIEGAMOJI SOFA

Jūs galite pastatyti šią patogią sofą gražiausiame salone, būdami tikri, kad ji tiks prie moderniškausio apstatymo, ir... niekas — tikrai niekas — niekad nepagalvos, kad ši puiki sofa naktį tampa jūsų... patogia lova. Aprauckta puikiais minkšta medžiaga, parinkta įgudusio dekoratoriaus.

TIKTAI

\$159

Pristatome į namus Toronte ir bet kur Kanadoje. Ateikite ar užsakykite paštu. Mažas pradinis įmokėjimas ir lengvos išsimokėjimo sąlygos. Kalbame europiečių kalbomis.

Original FURNITURE CO.

515 Queen St. W. Tel.: EL-0888
438 Queen St. W. Tel.: WA-5612
1938 Eglinton Av. W. Tel.: RE-3511

3 kratuves Toronte

Šalia baldų čia taip pat rasite platų pasirinkimą žinomų radio aparatų, patefono plokštelių, skalbimo mašinų, šaldytuvų ir įvairių kitokių elektros reikmenų.

SHIFF'S

VALYMAS — PROSAVIMAS — PATAISYMAS —

Kalbame Lietuviškai
909 Dundas St. West. Toronto
Telefonas ELgin 8649

BR. BUKOWSKA, R. O.
AKIU SPECIALISTE

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams. Priemimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadienis pagal susitarimą 55 St. John's Rd., W. Toronto. (kampus 94 Laws St.) Tel. LYndhurst 0052

Prezidentų mirties pilis

Pirmojo Čekoslovakijos prezidento G. T. Masariko pasirinktoji vasaros rezidencija Lany varto prezidentų mirties vieta. Ten mirė pats respublikos tėvas Masarikas, ten mirė ir jo įpėdinis E. Beneš. Dabar ten reziduoja ir Klementas Gottwaldas. Iki šiol pilies sargyba buvo čekai (Masariko buvo palikti visų trijų I p. karo legionų — Prancūzijos, Italijos ir Rusijos atstovai). Gegužės viduryje pilies sargybą perėmė sovietų slapstosios policijos agentai. Jų esą apie 100. Ar tai padaryta paties Gottwaldo noru ar Kremliaus tokia valia, tuo tarpu nežinoma. Kažin ar ir jo neįtaria titolizmo sergam? Kad tik ir G. ten nemirtų...

Prie pilies prisiartinti draudžiama. Negali ten lankytis ir svetimi diplomatai.

Po vestuvių

— Klausyk, Pranci, kaip gerai linksminais kaimyno vestuvėse?

— Stebuklingai gražiai. Tarp mūsų kalbant, ten buvo viena brunetė, lakuotais nagais ir gražiai dažytomis lūpomis. Ji visą naktį nenuleido nuo manęs akių.

— Tokia aukšta, simpatiško veido, mėlynom akim?

— Taip.

— Žinau. Visada ta pati. Tai iš detektyvų biūro. Ji saugojo, kad nenušvilptum vestuvinių brangenybių...

IVAIRENYBĖS

Pusnuogių paradas Londone

Londono miesto tarybai uždraudus vad. "Bikini" maudymosi kostiumus, 20 gražuolių nutarė surengti pusnuogių protesto eisną iš Westminsterio miestelio. "Bikini" kostiumas, mat, yra iš dviejų dalių, o taryba leido tik vieno gabalėlį moterų maudymosi kostiumus, kurie gali būti ir be nuogars.

Užtventų Reingą

Vokietijos amerikiečių aukštasis komisaras J. J. McCloy patvirtino, kad vakariečiai darą pasirengimus galimo sovietų įsiveržimo atvejui, bet paneigė komunistų skleidžiamus gandus, kad tokiam atvejui numatoma garsųjį Lorelei kalną nuversti į Reingą, kad padarytų jį neplaukiojamą ir aptvindytų plačias apylinkes.

Žmonų imperija

Britų pramonė pasiuntė į Ameriką visą eilę geriausių ekspertų surasti priežastį, kodėl Amerikos fabrika be jokių ranginimų vistiek pagamina daugiau negu Anglijos. Komisija studijavo išstus mėnesius, iki galiausiai vieningai priėjo nuomonės, kad tai yra tik Amerikos moterų nuopelnas!

Štai jų rezolucijos ištrauka: "... Amerikos moterų troškimas vis gerinti savo gyvenimo standartą verčia Amerikos vyrus vis daugiau dirbti, sukaland vis daugiau pinigų... Rezultate — Jungtinių Valstybių fabrikai pagamina daugiau".

Bus

Kalbasi du rašytojai, grįžti iš iškilmų, kur mirusio poeto atminimui prie jo gimtųjų namų sienos buvo prikalta paminklinė lenta:

— Kaip manai? Ar atsiras prie mano gyvenamųjų namų užrašas, kai mirsiu?

— Tikrai: "Išnuomojamas kambarys".

Jei netikite... esate kapitalistiniai eretikai

Amerikiečių spauda juokiasi paskutine sensacija, paskelbta sovietų laikraščio "Kultura ir Gyvenimas".

Rusijoje pienas jau daugiau nesurūgšias... Žuvys gaunamos visada šviežios... Mėsa kvapni... Rusijos šunės nebeturi nebeturi daugiau blusų... Ir jei jūs tuo netikite, straipsnio autorius pabrėžia, tai jūs esate tik kapitalistiniai eretikai

Patarlių kalba

Kartą mokytojas mokykloje aiškino vaikams apie patarles ir priežodžius. Ilgokai kalbėjęs ir davęs eilę pavyzdžių, mokytojas pagaliau kreipėsi į klase:

— Kas dabar gali pasakyti kokią nors patarlę?

Ilgai klasėje tylą ir nei vienas rankos nepakelia. Pagaliau iš paskutinio suolo pakyla mažojo Petruko ranka.

— Na, Petruk, pasakyk.

— Vienas kvailys gali daugiau paklausti, kaip 10 protingų atsakyti, — pasako Petrukas.

Mokytojas, kuris visada pasižymėjo dideliu nervingumu, užkaito. Jam atrodo, kad Petrukas čia jam taiko. Norėdamas įsitikinti, susivaldęs, jis dar klausia:

— Gal tu, Petruk, žinai dar kokią patarlę?

— Žinau: "Kam švarkas tinka, tas ir užsivelka".

Mokytojas jau nebeišlaiko ir išbėga iš klasės. Po kurio laiko jis grįžta su direktorium. Direktoriui, prieš jį Petruko, ramiai klausia:

— Na, Petruk, gal tu žinai dar daugiau patarlių?

— Žinau, — atsako Petrukas, — "Nelaimė viena nevaikšto".

Teisme

Teisėjas: — Ar liudininkas žinote, ką reiškia priesaika?

Liudininkas: — Taip, žinau, pone teisėja. Reikia sakyti tiesą.

Teisėjas: — Teisingai. O jei gu liudininkas nesakytumėt tiesos, kas tuomet atsitiktų?

Liudininkas: — Tuomet kaltinamasis laimėtų bylą...

Valdininko dukte

Valdininko dukte Marytė kartą ejo su motina pro bažnyčią.

— Mama, kas tai per pastatas? — klausia Marytė.

— Bažnyčia, vaikeli.

— O kas yra bažnyčia?

— Tai yra vieta, kur Dievis turi savo namus.

— Juk mamytė nekartą sako, jog gerasis Dievis gyvena danguje...

Da nesulaukusi motinos atsakymo, Marytė greitai susi galvojo ir pridūrė:

— A, jau dabar žinau, mama! Danguje Dievis gyvena, o čia turi savo raštinę...

Ilgai čia nekabėsi

Varšuvos gatvė žmona tempiasi namo įmetusį vyrą. Priėjus prie vieno knygyno, tas pastebi vitrinėje kabantį Rokossovskio portretą. Gerokai įsižiūrėjęs, vyras taria:

— Na... Tu man čia ilgai nekabėsi... Nekabėsi...

Žmona jį tempia, bet tas atsi- gręždamas vis kartoja: "Na... nekabėsi..."

Staiga prie jų prieina tulas ponas ir klausia:

— Kaip tai suprasti, drauge? Vyras staiga susigriebė.

— Sakau, nekabėsi, nes rytoj aš jį nupirksiu...

Saugumietis — o tai buvo jis — dar abejoja. Tada įsikiša žmona:

— Tikriausiai! Toks jau jo būdas. Kai tik įsigeria, perka kiekvieną šlamštą.

"Vertėjas"

Nesenai Toronte teisme iški- lo įdomus skandaliukas. Oficialiam vertėjui Markowicz verčiant vieno lenko parodymą, jo draugas padarė pastabą, kad verčiama neteisingai. Vertėjas už tai jį skaudžiai iškoliojo. Kadangi įžeistasis yra praeito karo veteranas lakūnas, tai už jį stoji visi veteranai ir ellė lenkų organizacijų. Oficialiai patikrinus, pasirodė, kad vertėjas lenkiškai nemoka net paskaityti. Veteranų organizacijai vadovaujant, dabar lenkai renka įrodymų dėl vertėjo netinkamumo ir kviečia visus lenkus užregistruoti netinkamo vertimo pavyzdžius. Daviniai bus įteikti Policijos Komisarų Tarybai, kuri šią bylą veda. Atrodo, teisme vienas lenkas gaus darbo. Markowicz vertėjauja jau 30 m.

GOLDENBERG'O moterų kirpykla

1138 DUNDAS ST. W. TEL. ME 8117
Atidaryta ir vakarais.

PLAUKŲ DAŽYMAS IR ŠVIESINIMAS ILGALAIKĖS SUKUOSENOS

Žili plaukai atnaujinami be dažų į natūralią spalvą.

PATARIMAI VELTUL

KIRPĖJAS

JONAS JOTAUTAS

PERSIKĖLĖ 922 1/2 DUNDAS ST. W. TORONTO

— prieš lietuviu bažnyčią —

Kirpykla veikia kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak. išskyrus trečiadienius.

Statistika rodo, kad 98% lietuviškų vestuvių fotografavosi

LUNA foto studijoje

575 WELLINGTON ST. W. TORONTO, TEL. PL 5717

Neužsilikite ir jūs!

Susirgus kreiptis į

YARMEY CLINIC

slavų Medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. Yarmey
314 Bathurst St. Toronto, Ont. Tel. KL 7146

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10 — 15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKĄ

turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai

M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

Užsisakykite anglis

VASAROS PAPIGINTA KAINA

PARLIAMENT FUEL CO.

Savininkas lietuvis Augustinas Underhill (A. Underhill)
Telefonas RA 4414 304 Sackville St. Toronto

NAUJAI ATIDARYTA

MOTERŲ RŪBŲ SIUVYKLA

Gražus darbas

Fortune Ladies Wear

789 Queen St. W. Tel. WA 1943.

Stovami sijonai, bluzės, suknelės, vestuviniai rūbai.

"EUROPA" FOTO STUDIO

615 Queen St. W.
Telef. WA 6848

Mūsų specialybė: vestuvi nės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai.
Darbas pirmos rūšies.

J. PIEKARZ

Moterų ir vaikų drabužiai

Speciali sezoninė apranga.
744 Queen St. W.
Telef. AD-1835

Kalbame europiečių kalbom

Pirmos eilės lenkiška rankinė Telefonas AD 0360

SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY

Savininkas W. Rudnicki.

Mes paimeime iš namų ir pristatome.

Darbas garantuotas. Kainos neaukštos.

205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

PRITYRĖS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. — — — Garantuotas darbas, priėmamos kainos. Krepšinė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

Tik tas be rūpeščio ir vargo

gali Kanadoje gyventi, kuris yra apsidraudęs "The MACCABEES Ins. Co.", kuri jau 72 metus sekmingai ir sąžiningai, priėmamos kainomis,

DRAUDŽIA nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir mažamečius vaikus, kurie sulaukė 18 m. gauna premijas. Informacijas teikia ir apdraudimą atlieka naujai paskirtas atstovas: JONAS BERŽINSKAS.

88 Annette Str., Toronto, Ont., telefonas LY 2816.
P. S. Provincijoje susidarius kelių asmenų grupei, atstovas atvyksta vieton.

Dėmesio!

LAIKRODININKAS

Kazimieras Tutlis

Taiso vietinių ir vokiškų firmų laikrodžius. Dirbtuvė turi dalių vokiškiems laikrodžiams. Laikrodžiai taisomi greitai, gerai ir pigiai. Prašome kreiptis ir įsitikinti.

Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.

EUROPEAN WATCHMAKER

Nuo gegužės 1 d. 18 827 Queen St. W. PERSIKĖLĖ 1 807 Queen St. W. Toronto, Ont.

Dantistas

Dr. Chas. OKUN

838 Dundas St. W. Toronto (kampus Euclid Ave).

Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822.

AKIU SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akitu defektams. Išstria aklu nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą. Kalba slavų kalbomis.

470 College St. W. Toronto Tel. RA 3924

MARGIS DRUGS

Jonas V. Margis Phm. B.

19 St. John's Road (prieš 3131 Dundas St. W.)

Parduodama Penicilin, Streptomycin ir kiti moderniški vaistai. Paruošiami vaistai pagal receptus.

Kosmetika: Yardley's, Richard Hudnut — Max Factor ect.

Telefonas

MU-9543

Pristatoma į namus

visame Toronte

Telefonas

MU-9543

Kas nori namus arba biznį pirkti

arba parduoti, kreipkitės į mus. Rasite teisingą ir nuosirdų pataravimą. Kalbame Lietuviškai — klauskite Peter

Robert P. Rice Real Estate

888 College St. Toronto. Tel. LA 1277

PETRAS KAIRYS MESOS IR VISOKŲ VALGOMŲ PRODUKTŲ

KRAUTUVE ir VALGYKLA

889 Dundas St. W. Toronto, Ont. — — — Tel. WA 0062

Visi mieli tautiečiai maloniai kviečiami atsilankyti.

Puikus ir greitas patarnavimas

DEMESIO! Norėdami pirkti ar parduoti namus, akius, viešbučius kreipkitės į

FRANK PSZON

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

762 Dundas St. W. (prie Bathurst g.)

Telefonai:

Įstaigos: AD 3588

Buto: LA 9458

Didžiausias pasirinkimas lietuvių apgyventam rajone.

Čia jūs rasite mandagų ir sąžiningą patarnavimą

Lietuviams tarpininkauja ir kalbina pagalbę teikia

BR. SERGAUTIS

TORONTO, Ont.

Irmoli komunistai

Ateinantį sekmadienį, liepos mėn. 2 d., pirmųjų pamaldų metu, 8 val. 30 min., Toronto lietuvių bažnyčioje įvyksta parapijos vaikų pirmoji Komunistų Iškilmėse dalyvavus apie 20 vaikų. Manoma, kad į šias pamaldas atsilankys daug suaugusiųjų, kurie kartu pasidžiaugs mūsų parapijos mažųjų didžiąja švente.

Ateitininkų suvažiavimas

Kanados ateitininkų suvažiavimas įvyks liepos 1 d. Toronte lietuvių parapijos salėje 2—7 val. p.p.

Suvažiavimo dienotvarkė:

1. Suvažiavimo atidarymas.
 2. Darbo prezidiumo, mandantų ir rezoliucijų komisijų sudarymas.
 3. Sveikinimai.
 4. Prof. Ig. Malinausko paskaita "Kaikurie ateitininkų uždaviniai išlaisvinamajai Lietuvai".
 5. Federacijos Vyr. Vado prof. Dr. A. Damušio žodis aktualiais at-kų klausimais.
 6. 10 min. pertrauka.
 7. L. Centro Vald. ir kuopų vald. pranešimai.
 8. Rev. komisijos pranešimas.
 9. Organų rinkimai.
 10. Rezoliucijų ir sveikinimų priėmimas.
 11. Suvažiavimo uždarymas.
- LKAS Valdyba.**

Laukiama ekskursijų iš JAV

Ryšum su įvykstančią Kanados Liet. Katalikų suvažiavimu Toronte š.m. liepos mėn. 1—2 d. tikimasi daug svečių iš JAV. Yra laukiamos ekskursijos iš Clevelando, Chicago ir Detroito. Viso apie 150 asmenų. Pagalbėti atvykstantiems specialiai paskirti asmenys liepos mėn. 1 d. nuo 7 val. budės centrinėje Toronto geležinkelio stotyje — Union station.

Suvažiavimas torontiečiams

Suvažiavimo proga liepos 2 d. 5 val. po pietų St. Francis parapijos salėje bus įdomi paskaita suvažiavimo dalyviams ir Toronto visuomenei.

Su svečiais susipažinti liepos mėn. 2 d. 9 val. vakare ruošiamas pasilinksminimas St. Francis parapijos salėje (Grace ir Mansfield gatvių kampas).

Toronto lietuvių visuomenės dėmesiai

Šiuomi pranešama, kad š. m. spalio 28 d., ruošiamas koncertas, kuriame programą išpildys p. Anelės Steponavičienės merginų choras iš Chicago.

Koncertas įvyks Eaton auditorijoje. Toronto lietuvių draugijos prašomos susilaukyti nuo rengimo pramojų tą dieną.

Plačiau apie koncertą bus paskelbta vėliau. M.F.Y.

Pastaba dėl korespondencijos

Sąryšyje su korespondencija iš Toronto, kuri tilpo "Teviskės Žiburio" 1950 m. birželio 8 d., tebūnie mums leista pranešti, kad Toronto Lietuvių Studentų Sąjungos sekretoriaus pareigas eina p-lė Sigita Jonaitytė.

Lietuvių Studentų Sąjungos Valdyba.

Jonas Juškaitis, pirm.

Lietuvių dailininkų paroda

Lietuvių Dailės Institutas Marlloney's Meno Galerijoje, 66 Grenville St. Toronto (nuo College ir Elizabeth kampo eiti į šiaurę vieną minutę) ruošia grafikų P. Aučiaus, V. Petravičiaus, V. Rato ir T. Valiaus medžio bei lino režinių parodą. Paroda ruošima specialiai Kanados menininkams, todėl lietuvių visuomenė kviečiama parodą aplankyti liepos 4 ir 5 dienomis po pietų ir vakare iki 10 val. Įėjimas nemokamas.

LD I-to įgaliotinis Kamadai.

Gegužinė

Liepos mėn. 9 d., sekmadienį, Toronto lietuvių parapija rengia gegužinę, kuri įvyks lietuviams gerai jau žinomame Toronto kunigų seminarijos parke. Gegužinės metu numatoma įvairi programa. Šokėjų patogumui yra puiki platforma, padaryta parapijos iniciatyva.

Gražus ir vertingas darbas

KLS Toronto skyriaus susirinkimas buvo nutaręs parūpinti Lietuvių liečiančios literatūros Toronto viešosioms bibliotekoms. Sudarius bibliotekoms įteiktinų knygų sąrašą, skyriaus valdyba šitam reikalui paskyrė \$50. Knygos bus užsakytos ir įteiktos bibliotekoms.

Korporantiškas subuvimas

Buv. korporacijų Filicia Lithuania, Neo Lithuania, Jaunoji Lietuva, Lietuva ir Hercus Monte korporantai-ės ir filisteriai-ės, gyvenantieji Toronte ir jo apylinkėse, š.m. liepos mėn. 8 d. 19 val. ruošia subuvimą, kuris įvyks 346 Bloor St., East, "Wakunda", Toronte.

Korporantai-ės registruojasi pas p. Stepatienę, 114 Marion St., telef. LA 2565 iki liepos 5 d., kasdien 19—20 val.

Atvyksta Hamiltono trupė

Savo pirmoms gastrolėms Hamiltonas pasirinko artimiausią lietuvių koloniją — Torontą, kur š.m. birželio 30 dieną bus suvaidinta linksma komedija "Pirmas skambutis". Vyksita visi premjeros dalyviai, kuriuos su pirmu savo viešu pasirodymu Hamiltone, labai palankiai ir šiltai sutiko mūsų spauda. HLDM Mėgėjų Būrelis jaučiasi pasiruošęs suvaidinti didesnei auditorijai.

Spektaklis įvyks birželio 30 d., 8 val. vak. 1087 Queen St., Toronto, Ont. (kampas Queen ir Dovercourt) lenkų salėje. Po vaidinimo bus linksmi šokiai. Sekanti diena — liepos 1 d. yra Kanadoje valstybinė šventė, todėl daugelis bus laisvas nuo darbo.

Vaidinant pirmą kartą Hamiltone, dėl salės mažumo, ne visi galėjo spektaklin atsilankyti. Todėl daug jaunimo rengiasi lydėti savo menininkus ir po spektaklio per šokius sudaryti kontaktą su Toronto jaunimu.

Veikalą rež. žinoma aktorė p-lė E. Dauguvitytė; jai talkininkauja Ant. Šalčiūnas. Dekoracijos p. Aldonos Baipšienės. Torontiečiai yra maloniai kviečiami skaitlingai dalyvauti.

Alg. G-nis.

Gegužinių sezonas pradėtas

Pereitos savaitės šaltas, o šeštadienio jau karštas, bet su lietaus protrapiais oras torontiečiams kelė abejonių dėl KLK Kult. Draugijos Toronto skyriaus organizuojamos sezoną pradedančios gegužinės. Sekmadienio oras betgi pasirodė palankiausias. Iš giedro dangaus kepino saulutė ir visus viliojo į gamtą, į laukus, kur gaivino malonus vėjelis. Greta tūkstančių į užmiestis plaukiančių mašinų, jau nuo pat ryto ir lietuvių emė traukti į kunigų seminarijos sodo paežerę. Vieni vyko savomis mašinomis, kiti miesto susisiekimo priemonėmis, o daugumas patogiais autobusais, pradėjusiais važti nuo lietuvių bažnyčios jau 11 val. Graži ežero pakrantės aikštė ir pati paežerė tą dieną visai surlietuvojė. Čia vieni ilsėjosi, šnekučiavo su bičiuliais, medžių paukščiūnais, kiti šoko,

VERTIMAI — PAMOKOS — KONVERSACIJOS

Verčiami įvairaus turinio raštai iš lietuvių, vokiečių, rusų ir lenkų kalbų į anglų kalbą. Parašomi raštai anglų kalba, užpildomos įvairios anketos.

Duodamos anglų kalbos pamokos pradantiems bei konversacijos pažengusiems — pavieniui arba grupėmis.

A. BAJORINAS

53 Oakwood Ave. Toronto, Ont. Tel. MErose 8951

Lietuviška vaistinė

Farmacijos bakalauras Jonas Vytautas Margis atidarė Toronte savą vaistinę: 19 St. Johns Road (Dundas g. kampas).

Naujosios vaistinės savininkas yra sūnus Toronte plačiai žinomų lietuvių veikėjų Antano ir Katrynos Margių. Jo tėvas šiuo metu yra lietuvių parapijos komiteto pirmininkas, o motina žinoma katalikų moterų veikėja, uoli visuomenininkė. Tai šeima, iš kurios daug paramos yra sulaukę ir ne vienas iš tremtinių. Jaunasis farmacininkas yra gimęs Lietuvoje, bet užaugęs Kanadoje. Baigęs Toronto universiteto farmacijos skyrių, jis 3½ metų tarnavo Kanados kariuomenėje. Dalyvavo kovose Italijoje, Prancūzijoje ir Vokietijoje. Pasibaigus karui jis dar 1 metus gyveno Vokietijoje ir buvo vienas iš pirmųjų ryšininkų, tremtiniam padėjusių susirūti su savo giminėmis Kanadoje bei su lietuvių organizacijomis. Ši sekmadienį jo darbas per Vasario 16 d. minėjimą gražiai apibūdino savo kalboje p. Indrelienė. Daugiausia jis gavo progos pagalbėti Oldenburgo ir Hannoverio srityse buvusiems tremtiniam. Grįžęs iš kariuomenės jis baigė studijas, dirbo kurį laiką svetimose savarankiškai verstis.

Mes džiaugiamiesi sveikiname jaunąjį vaistininką ir jo tėvelius, sudariusius jam sąlygas šito pasiekti ir džiaugiamiesi jį su džiaugsmu.

Taiigi lietuvių nepamirškime, kad turim savą ir vaistinę.

Serga E. Matušaitienė

Ilgametė šv. Jono pašalpinės draugijos ir Toronto liet. kat. moterų Sąjungos narė, p. E. Matušaitienė serga šv. Mykolo ligoninėje. Prieš keletą dienų jai buvo padaryta operacija. Ligonė jaučiasi gerai ir savaitės bėgyje tikisi ligoninę aplieisti.

Mes siūlome

Jums išnuomoti dvi dideles sales, tinkančias įvairioms pramogoms, taip pat vieną vidutinio dydžio salę tinkamą susirinkimams.

Išnuomoti galima kiekvieną dieną, bet šeštadienį ir sekmadienį tik iki 6 val. vak. 62 Claremont St. Skambinkite telefonais: PL 5543 ir TR 0641.

maudėsi, ar dar kitaip pramogavo, braidydami po vešią žolę lyg tėviškės pakluonėje. Susitiko ne vien torontiečiai, bet ir daugybė svečių. Buvo ne vien iš artimesnių vietovių, kaip Hamilton, St. Catharines ir kt., bet net iš Montrealo gražus būrelis ir iš JAV. Iš viso laukų oru pakvėpavo ir nuo miestiško triukšmo atsigavo daugiau 1000 tautiečių.

Ir ta diena taip greit praėjo, kad taip ir norėjosi šaukti: "Saulė sustok!". Bet ji vis ritosi ir ritosi per dangaus skliautus, primindama, kad rytoj darbo diena ir kad laikas grįžti į pastoges, kur stovi lovos...

Rengėjai beabejo turėjo daug truso idėti, kol viską suorganizavo — pervežė ir pasiruošė nurašyti alkį ir troškulį, — bet už tai galėjo pasidžiaugti tikrai gražia tvarka.

Torontiečiai laukia daugiau tokių gegužinių — kas sekmadienį.

Is "Dainos" Grupės veikimo

Gegužės 26 d. įvyko "Dainos" mėnesinis susirinkimas, pas dainiete A. Grubevičienę ir dukrelę Izabel.

Graži ir šiltu pavakariu narės rinkosi užmiestyje, gausiai žydinčiomis tulpėmis apsuptame pp. Grubevičių name. Nuotaika šventadieniška, narių nemažai, nors rodos galėjo būti ir daugiau.

Iš valdybos pranešimo paaiškėjo, kad šokių vakaras, surengtas YMCA gegužės 20 d., atnešė gražaus pelno. Kadangi tai buvo valdybos rengimas ir trys valdybos narės negalėjo dalyvauti, tai jų vietoje labai nuoširdžiai gelbėjo: A. Apelkėnė, V. Abromaitytė, broliai E. ir K. Abromaičiai ir J. Yokubynas. Jiems, valdybos vardu, buvo išreikšta padėka.

Siuntinių komisija pranešė, kad buvo išsiūta du maisto ir du drabužių siuntiniai.

Gauta nemažai padėkos laišku iš sanatorių ir privačių šeimų, daugiausia iš našlių su vaikais. Iš laišku paaiškėjo, kad Vokietijoje įvairiems reikmenims padaugėjus, būtų pageldautina pagalba pinigais. Nutarta šį būdą išmėginti.

Išrinkta šiems metams revizijos komisija iš: M. Pocienės, A. Ščepavičienės ir V. Abromaitytės; Z. Užemeckienė kandidatė.

Susilaukta naujų narių: E. Ališauskienė ir J. Zalagienienė.

Kadangi dvi narės, t.y. L. Novogrodskienė susilaukė sūnelio ir St. Yokubynienė dukrelės — tai sulig dainiečių tradicijos, joms buvo paskirtos lankytojos su dovanėlėmis — šaukšteliais mažyčiams ir geriausiems linkėjimais mamytėms.

Šiomis dienomis patirta, kad "Dainos" vicepirm. O. Kalinauskienė dėl sunegalavimo, gydytojų patarimu, turėjo gulti lovon kelioms savaitėms. Visų dainiečių vardu, linkime mūsų darbščiai ir itin "Dainos" gražiam tikslui atsidavusiai Onutei, greitės sveikatos. Norinčioms aplankyti, adresas: 139 Pacific Ave.

Dr. Užuplenė grąžino aukų lapą su \$6.35; aciu jai už pastangas. Aukų bendra santrauka bus paskelbta vėliau.

Tartasi dėl gegužinės surengimo. Z. Užemeckienė sutiko pasiteirauti dėl vietos.

Susirinkimui baigiantis, maloni šeiminingė Grubevičienė ir Izabelė visas susirinkusias parvašino namuos ruošias skarnėtais ir skaniais gėrymėliais. Ačiū joms labai.

M. F. Y—nė.

Pensijos atstatomos

Ontario provincijoje sumazintos pensijos vėl atstatomos, nes Ottawa įstatymų išaiškino pensininkų naudai. Bet tai bus tik laikinas dalykas. Klausimas bus svarstomas toliau ir kada nors vėliau sutvarkytas. Kanados provincijos šiuo atvilgiu laikosi nevienodo nusistatymo. Taip Br. Kolumbija, Alberta ir Manitoba nuo pensijų atmeta 5% gaunamų turto pajamų. Quebec 5% atmetami nuo turto pajamų iki \$3000 ir po 1% nuo kiekvieno sekančio \$1000. Ontario prov. atmetama 10% pajamų, nuo jų atskaitčius eksploataavimo išlaidas.

MONTREAL, Que.

Birželio įvykių minėjimas

Birželio 18 d. 1 val. 30 min. Dominion aikštėje prie Kamados Nežinomojo Kareivio kardo įvyko lietuvių, latvių ir estų žydinčiomis tulpėmis apsuptame pp. Grubevičių name. Nuotaika šventadieniška, narių nemažai, nors rodos galėjo būti ir daugiau.

Iš valdybos pranešimo paaiškėjo, kad šokių vakaras, surengtas YMCA gegužės 20 d., atnešė gražaus pelno. Kadangi tai buvo valdybos rengimas ir trys valdybos narės negalėjo dalyvauti, tai jų vietoje labai nuoširdžiai gelbėjo: A. Apelkėnė, V. Abromaitytė, broliai E. ir K. Abromaičiai ir J. Yokubynas. Jiems, valdybos vardu, buvo išreikšta padėka.

Siuntinių komisija pranešė, kad buvo išsiūta du maisto ir du drabužių siuntiniai.

Gauta nemažai padėkos laišku iš sanatorių ir privačių šeimų, daugiausia iš našlių su vaikais. Iš laišku paaiškėjo, kad Vokietijoje įvairiems reikmenims padaugėjus, būtų pageldautina pagalba pinigais. Nutarta šį būdą išmėginti.

Išrinkta šiems metams revizijos komisija iš: M. Pocienės, A. Ščepavičienės ir V. Abromaitytės; Z. Užemeckienė kandidatė.

Susilaukta naujų narių: E. Ališauskienė ir J. Zalagienienė.

Kadangi dvi narės, t.y. L. Novogrodskienė susilaukė sūnelio ir St. Yokubynienė dukrelės — tai sulig dainiečių tradicijos, joms buvo paskirtos lankytojos su dovanėlėmis — šaukšteliais mažyčiams ir geriausiems linkėjimais mamytėms.

Šiomis dienomis patirta, kad "Dainos" vicepirm. O. Kalinauskienė dėl sunegalavimo, gydytojų patarimu, turėjo gulti lovon kelioms savaitėms. Visų dainiečių vardu, linkime mūsų darbščiai ir itin "Dainos" gražiam tikslui atsidavusiai Onutei, greitės sveikatos. Norinčioms aplankyti, adresas: 139 Pacific Ave.

Dr. Užuplenė grąžino aukų lapą su \$6.35; aciu jai už pastangas. Aukų bendra santrauka bus paskelbta vėliau.

Tartasi dėl gegužinės surengimo. Z. Užemeckienė sutiko pasiteirauti dėl vietos.

Susirinkimui baigiantis, maloni šeiminingė Grubevičienė ir Izabelė visas susirinkusias parvašino namuos ruošias skarnėtais ir skaniais gėrymėliais. Ačiū joms labai.

M. F. Y—nė.

Pensijos atstatomos

Ontario provincijoje sumazintos pensijos vėl atstatomos, nes Ottawa įstatymų išaiškino pensininkų naudai. Bet tai bus tik laikinas dalykas. Klausimas bus svarstomas toliau ir kada nors vėliau sutvarkytas. Kanados provincijos šiuo atvilgiu laikosi nevienodo nusistatymo. Taip Br. Kolumbija, Alberta ir Manitoba nuo pensijų atmeta 5% gaunamų turto pajamų. Quebec 5% atmetami nuo turto pajamų iki \$3000 ir po 1% nuo kiekvieno sekančio \$1000. Ontario prov. atmetama 10% pajamų, nuo jų atskaitčius eksploataavimo išlaidas.

teatro, kuris savo darbą pradėjo birželio 17 d. A. Škėmos 3 veiksnių dramatinė legenda "Zivilė". Premjeros spektaklis įvyko Gesu Hall didžiulėje salėje, kurios užpildyti lietuviai, deja, nepajėgė, nors dalyvavo apie 700 žmonių. Veikalą surežisavo J. Blekaitis. Scenovaizdis dailininko A. Bielskio, dekoracijos K. Veselkos.

Zivilę vaidino B. Pūkelevičiūtė, Svajūnų K. Veselka, Gluosnį L. Barauskas, Karijotą J. Aktinas ir Ašautą A. Dikinis. Dalyvavo ir autorius A. Škėma, atvykęs iš JAV. Aktoriai savo roles atliko gerai. Gluosnis — Barauskas, nors tik mėgėjas, nuo profesionalų taip pat neat-siliko. Tik pats veiklo nesce-niškumas sunkiai davėsi įveikiamas.

Ispūdinga Joninių eiseną

Birželio mėn. 24 d. įvyko tradicinė metinė Montrealo Joninių eiseną Sherbrooku beveik per visą miestą. Eisenoje dalyvavo tūkstančiai žmonių ir keli šimtai tūkstančių žiuorų. Vy-ravo prancūzų organizacijos, mokyklos ir įstaigos, tačiau bu-vė atstovaujamos ir Japonų, Uk-rainiečių ir Lenkų mažumos. Girdėt, kad ir lietuviai buvo kvietimą garvę, bet atsisakė. Ta-tai labai apgalvėtina, nes padar-ryti propagandą keliems nebū-tams tūkstančių žiuorų nebū-na daug progų. Tuo tarpu eise-na rėmėsi ne žmonių mase, bet gyvaisiais paveikslais, orkest-rais ir pn. Tantai labai palengvi-na mažu tautų įsiungimą. Juk nesunku popieriu padabinti sunkvežimį ir sudaryti kokį nors simbolinį gyvųjų paveikslą.

Eiseną paszymėjo spalvin-gumu — daugumas orkestrų ir kitų dalyvių dėvėjo mūsų atkai neįprastas senoviškas unifor-mas. Praėjo beveik visos Kanados, ypač Quebeco, gyvenimo sritys paveiksluose, pražygia-vo ugniagesiai, raitoji policija, miesto aukštieji pareigūnai ir tt. Kiekviename žingsnyje galėta justi prancūziškosios visuome-nės religingumą ir didelį bažny-čios svorį.

Delhi, Ont.

Piknikas

Lietuvių Draugiškos Pagalbos Klubas liepos 2 d., sekmadienį, rengia pikniką p. Maldeikio ūkyje.

Iš Delhi važiuoti 59 keltu iki Otterville, nuo čia sukti į kairį kelią, kuris veda tiesiai į p. Maldeikio ūkį Springford. Bus pikniko ženklas.

Pradžią 2 val. po pietų. Visus vietas ir apylinkių lie-tuvius kviečiame dalyvauti. Rengėjai.

Dr. F. W. TICKETT

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2—3 ir 7—9 po pietų
11 Gorevale Ave., Torontno
Telef.: WA 3754

Ukrainiečių Tautinė Federacija

birželio 18 d. atidarė naujo-sius namus Toronte, College ir Spadina g. kamp. Rytų Kanados ukrainiečių egzarchas vysk. Izidorius Boreckis juos pašven-tino birželio 16 d.

LIEUVIŲ DRAUGIŠKOS PAGALBOS KLUBAS DELHI

Liepos mėn. 1 d., šeštadienį, savo svetainėje Hawtrej kaime rengia

Naktinį pikniką

Bus bufetas su skaniais užkandžiais, gaiviais ir svaiginančiais gėrimais. Gros gera muzika. Bus linksmų žaidimų. Kviečiame visus vietinius ir apylinkės lietuvius. Pradžią 3 val. po pietų. Pelnas skiriamas luošiams vaikeliams. Rengėjai.

KRIMINALINE AR CIVILINE BYLA?
MES SUTEIKIAME JUMS

TEISINE — KALBINĖ PAGALBA

Tvarkome imigracijos, pilietybės, palikimų bylas; sudarome darbo, buto garantijas, dokumentus, patvirtintus vertimus; tarpininkaujame nuosavybę perkant, parduodant; atstovaujame įmonėse, įstaigose; teikiame visokeriopą informaciją; giname Kanados ir kitų kraštų lietuvių interesus. Jums patarnavimus atlieka teisininkai ir kalbininkai, studijavę Amerikos bei Europos universitetuose.

JONAS JUŠKAITIS
108 St. George St., Toronto, Ont., Canada. Tel. KI 1494

Vasarvietė atostogoms
"Atlantik City Lodge"

2 mylios į rytus nuo Hilon Grow, prie pat Simcoe ežero.

Kambariai šeimoms ir pavieniams.
Puikios maudynės, žuiklavimas.
Hotelis netoli.

Platanų informacijų kreiptis į John Kamichaitis.
899 Bloor St. W., telefonas LO 1438 — Baldų krautuvas.

PETRAS ALEKNA

Technikas ir namų budavotojas

595 Church St., tel. MI 0784. Rezidencija: tel. MI 9549.